

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

SITUAČNÍ
A VÝHLEDOVÁ
ZPRÁVA
RYBY

ŘÍJEN
2007

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

ZDROJE INFORMACÍ, ZPRACOVATELÉ PODKLADŮ:

Rybářské sdružení České republiky
Ministerstvo zemědělství
Český rybářský svaz
Český statistický úřad
Ministerstvo financí – Generální ředitelství cel
Ministerstvo vnitra České republiky
Úřední věstník EU

Odbor rybářství, myslivosti a včelařství MZe

Odborný editor:

Ing. Hana Ženíšková MZe
Ing. Vladimír Gall MZe

Ředitel odboru:

Ing. et Ing. Jiří Dobiáš MZe

*Autoři touto cestou děkují za spolupráci všem uvedeným organizacím
a jejich odborným pracovníkům.*

Předkládaná Situační a výhledová zpráva navazuje na Situační a výhledovou zprávu,
která byla vydána v říjnu 2006. Vychází z údajů dostupných do 31. srpna 2007,
pokud není uvedeno jinak.

Situační a výhledové zprávy jsou k dispozici v budově Ministerstva zemědělství. Situační
a výhledové zpráva je také k dispozici na síti Internet, na adrese: <http://www.mze.cz/>.

Vydalo Ministerstvo zemědělství

Těšnov 17, 117 05 Praha 1

internet: www.mze.cz, e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7084-598-1, ISSN 1211-7692, MK ČR E 11003

Tisk a distribuce TYPO – J. Jehlička, Třebichovice 9, 237 06 p. Libušín, e-mail: typo.jj@volny.cz

SITUAČNÍ
A VÝHLEDOVÁ
ZPRÁVA
RYBY

ŘÍJEN 2007

OBSAH

Úvod	3
Souhrn	3
Legislativa EU	4
Výběr předpisů ES souvisejících s rybolovem a sektorem rybářství	5
Legislativa ČR vztahující se k sektoru ryby	6
Dotační politika v roce 2006 (2007)	8
Základní ukazatele výroby	14
Výlov ryb v rybnících a tekoucích vodách v ČR	16
Problematika rybožravých predátorů	19
Cenový vývoj	20
Spotřeba	20
Zahraniční obchod ČR	21
Zpracovny ryb	29
Sladkovodní ryby pro evropský trh	30
Příloha	39
Seznam elektronických adres	41

ÚVOD

Rybářství v České republice je možno rozčlenit na produkční rybářství a hospodaření v rybářských revírech. Hlavní součástí produkčního rybářství je rybníkářství. Dále jsou ryby chovány ve speciálních zařízeních (odchovných systémech); především se jedná o chovy lososovitých ryb (pstruhařství). Rybníkářství je založeno na uměle vytvořených vodních plochách, které jsou situovány především do venkovských oblastí. Produkční rybářství vykazuje stabilní výkonnost a je funkční i z hlediska tržních mechanismů. Celkovou vyváženost produkce ryb lze považovat za optimální proces v rámci udržitelného rozvoje oboru, kdy nedochází k nadvýrobě a k souvisejícím nežádoucím cenovým výkyvům.

Rybníky slouží vedle produkce ryb k plnění neopomenutelných mimoprodukčních funkcí v krajině, jako je retence vody, ochrana proti povodním, biologické čištění vody; skýtají uměle vytvořené plochy pro hnízdění ptactva a ochranná teritoria pro zvěř; plní rekreační poslání, ekostabilizační funkce a přispívají k zachování biodiverzity.

Na území České republiky se nachází více než 24 tisíc rybníků a vodních nádrží, jejichž celková plocha představuje téměř 52 tisíc ha, z toho je v Čechách a na Moravě využito k chovu ryb 42 tisíc ha rybníků. Teoretický objem vody v rybnících může činit zhruba 600 milionů m³, skutečné množství vody v rybnících se pohybuje kolem 400 milionů m³. Příčinou je vysoký stupeň zabahnění rybníků. Množství sedimentů je odhadováno na 200 milionů m³.

Hospodaření v rybářských revírech spočívá v obhospodařování říčních systémů a udržování rybích společenstev v lokalitách, kde je rekreační rybolov prováděn lovem na udici. V České republice je vyhlášeno více než 2000 rybářských revírů o výměře přibližně 42 tisíc ha. Rekreačním rybolovem se zabývá 350 tisíc registrovaných členů všech rybářských svazů.

SOUHRN

V rámci České republiky dosáhla v roce 2006 produkce tržních ryb úrovně 20 431 tun. Z toho bylo vyloveno 19 744 tun ryb z rybníků. Ze speciálních zařízení (převážně z pstruhařství) bylo získáno 651 tun a 36 tun ryb bylo vyloveno z přehrad.

Na tuzemský trh bylo dodáno 8 451 tun živých ryb, čímž došlo k meziročnímu poklesu o 139 tun. Vývoz živých ryb dosáhl 9 934 tun, což představovalo nárůst o 474 tun. V roce 2006 bylo zpracováno 1920 tun ryb v živé hmotnosti, tedy 9,4 % z objemu vylovených tržních ryb.

Druhové zastoupení tržních ryb je relativně stabilní a výrazněji se proti předchozím rokům nezměnilo. Kapr se podílel na celkovém objemu lovených ryb 88,1 %, býložravé ryby zaujímaly 3,8 %, lososovité ryby 3,3 %, výlov lína činil 1,2 % a dravé ryby představovaly 1 % z celkového výlovu.

Domácí trh nadále preferoval dodávky ve formě živých ryb, které v posledních třech letech představovaly 41 – 43 % produkce získané chovem. Vývoz živých ryb odpovídal během tří předešlých let z celkového výlovu 46 – 49 % a dokladoval stabilní zájem o ryby produkované převážně členskými subjekty profesního sdružení. V rybích zpracovnách bylo zpracováno na výrobky 9 – 11 % vyprodukovaných sladkovodních tržních ryb.

Více než polovina celkové produkce je založena na přirozené rybníční potravě (zooplankton, bentos), která má vysoký obsah živočišných bílkovin. Formou příkrmování neupravenými obilovinami je doplňována energetická složka krmné dávky. Zhruba třetina produkce kapra je dosahována na základě příkrmování. Výsledkem je kapr vysoké konzumní kvality.

LEGISLATIVA

Od 1. 5. 2004 došlo k harmonizaci práva České republiky s právem EU. Pro bezproblémové vykonávání činnosti zemědělského podnikatele je nutné, aby byl alespoň rámcově seznámen se základními informacemi o evropské legislativě a s termíny nutnými ke správné orientaci v právním systému. Legislativa EU je publikována v Úředním věstníku EU. Právní předpisy jsou publikovány s cílem zpřístupnění široké veřejnosti na internetu službou Eur-Lex (http://europa.eu.int/eur-lex/en/search/search_lif.html). Zde lze nalézt poslední vydání Úředního věstníku EU (Official Journal of the European Union), legislativu Evropských společenství, rozhodnutí soudního dvora, dokumenty vztahující se k přípravě jednotlivých právních norem a otázky, které adresují členové Evropského parlamentu Radě EU nebo Evropské komisi.

Důležité je, že platným právním předpisem je český překlad zveřejněný v Úředním věstníku EU.

Základní evropské legislativní předpisy:

Nařízení (v databázích bývá uváděno v tzv. celexových kódech usnadňujících vyhledávání pod písmenem R – *Regulation*) je přímo platný předpis bez nutnosti převzetí do národního práva. Je to základní sjednocovací prvek. Cílem je stejný výsledek, závazný ve stejný okamžik v celém ES. Schvaluje ho Rada, popř. Rada společně s Evropským parlamentem. Nezpracovávají se do národní legislativy. V případě, že národní legislativa bude s evropskou v rozporu, pak má nařízení větší váhu, než národní předpis!

Příklad nařízení: nařízení Rady (ES) č. 2792/1999 ze dne 17. prosince 1999 o pravidlech a podmínkách pro strukturální pomoc Společenství v odvětví rybolovu, ve znění pozdějších předpisů.

Směrnice (L – *Directive*) je naproti tomu závazný pokyn k zapracování do národního práva k určitému datu. Nestane-li se tak, jsou členské státy odpovědný soukromoprávním subjektům za vzniklé škody.

Příklad směrnice: v současné době se nenachází relevantní směrnice v sektoru akvakultury.

Rozhodnutí (D – *Decision*) orgánů EU jsou závazná pro ty subjekty, kterým jsou adresována. Adresátem rozhodnutí může být kterýkoliv členský stát, skupina států, jednotlivá fyzická či právnická osoba.

Příklad rozhodnutí: rozhodnutí Komise (ES) č. 328/1995 ze dne 25. července 1995, kterým se stanoví podmínky zdravotní certifikace pro produkty rybolovu ze třetích zemí na které se dosud nevztahuje žádné zvláštní rozhodnutí, ve znění pozdějších předpisů.

Úřední věstník EU (Official Journal of the European Union) obsahuje postoje Rady, zákonné normy společenství. Vychází každý pracovní den v jazycích členských států. Obsahuje především nařízení, směrnice a rozhodnutí. Právní předpisy jsou obsaženy v řadě L (Legislation), v řadě C jsou informace, oznámení a přípravné akty. Řady L a C je možné nalézt na internetové adrese <http://europa.eu.int/eur-lex/en/oj/>. Vyhlášení veřejných zakázek jsou obsažena v řadě S (Supplements), která je na adrese: <http://ted.publications.eu.int>.

VÝBĚR PŘEDPISŮ ES SOUVISEJÍCÍCH S RYBOLOVEM A SEKTOREM RYBÁŘSTVÍ

Nařízení Rady (EHS) č. 3252/1987 ze dne 19. října 1987 o koordinaci a podpoře výzkumu v odvětví rybolovu.

Nařízení Rady (ES) č. 788/1996 ze dne 22. dubna 1996 o předkládání statistik produkce akvakultury členskými státy.

Nařízení Rady (ES) č. 2792/1999 ze dne 17. prosince 1999 o pravidlech a podmínkách pro strukturální pomoc Společenství v odvětví rybolovu, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení Komise (ES) č. 366/2001 ze dne 22. února 2001 o prováděcích pravidlech k opatřením podle nařízení Rady (ES) č. 2792/1999.

Nařízení Rady (ES) č. 1543/2000 ze dne 29. června 2000, kterým se stanoví rámec Společenství pro shromažďování a správu údajů nezbytných k řízení společné rybářské politiky.

Nařízení Rady (ES) č. 104/2000 ze dne 17. prosince 1999 o společné organizaci trhu s produkty rybolovu a akvakultury.

Nařízení Komise (ES) č. 2508/2000 ze dne 15. listopadu 2000, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 104/2000, pokud jde o operační programy v odvětví rybolovu.

Nařízení Komise (ES) č. 80/2001 ze dne 16. ledna 2001, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 104/2000 pro oznámení týkající se uznávání organizací producentů, stanovování cen a intervencí v rámci společné organizace trhu s produkty rybolovu a akvakultury.

Nařízení Komise (ES) č. 2065/2001 ze dne 22. října 2001, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 104/2000, pokud jde o informování spotřebitelů o produktech rybolovu a akvakultury (Text s významem pro EHP).

Nařízení Komise (ES) č. 150/2001 ze dne 25. ledna 2001, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 104/2000, pokud jde o sankce, které mají být uloženy organizacím producentů v odvětví rybolovu za nesrovnalosti týkající se intervenčního mechanismu, a kterým se mění nařízení (ES) č. 142/98.

Rozhodnutí Komise (ES) č. 39/2001 ze dne 22. prosince 2001, kterým se stanoví zvláštní podmínky upravující dovozy produktů rybolovu pocházejících z České republiky.

Rozhodnutí Komise (ES) č. 328/1995 ze dne 25. července 1995, kterým se stanoví podmínky zdravotní certifikace pro produkty rybolovu ze třetích zemí na které se dosud nevztahuje žádné zvláštní rozhodnutí, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení Rady (EHS) č. 3759/1992 ze dne 17. prosince 1992, o společné organizaci trhu s produkty rybolovu a akvakultury.

Nařízení Komise (ES) č. 2211/1994 ze dne 12. září 1994, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (EHS) č. 3759/1992 pro oznamování dovozních cen produktů rybolovu.

Rozhodnutí Komise (ES) č. 304/2002 ze dne 19. dubna 2002, kterým se schvalují programy s cílem získat status schválených oblastí a schválených hospodářství v neschválených oblastech, pokud jde o virovou hemoragickou septikémii (VHS) nebo infekční nekrózu krvetvorné tkáně (IHN) nebo o obě tyto nákazy ryb (oznámeno pod číslem K(2002) 1435) (Text s významem pro EHP).

Nařízení Komise (ES) č. 1595/2004 ze dne 8. září 2004 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na státní podporu malým a středním podnikům působícím v oblasti produkce, zpracování a uvádění produktů rybolovu na trh.

Nařízení Komise (ES) č. 1860/2004 ze dne 6. října 2004 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na podporu de minimis v zemědělském odvětví a v odvětví rybolovu.

Nařízení Komise (ES) č. 1875/2007 ze dne 24. července 2007 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na podporu de minimis v odvětví rybolovu a o změně nařízení (ES) č. 1860/2004.

Nařízení Rady (ES) č. 2371/2002 ze dne 20. prosince 2002 o zachování a udržitelném využívání rybolovných zdrojů v rámci společné rybářské politiky.

Nařízení Komise (ES) č. 2318/2001 ze dne 29. listopadu 2001, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 104/2000, pokud jde o uznávání organizací producentů v odvětví rybolovu a akvakultury.

Nařízení Komise (ES) č. 1685/2000 ze dne 28. července 2000, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1260/1999 týkající se způsobilosti výdajů na činnosti spolufinancované strukturálními fondy.

Nařízení Komise (EHS) č. 1985/1974 ze dne 25. července 1974, kterým se stanoví pravidla pro stanovování referenčních cen a cen s dodáním na hranice pro kapry.

Nařízení Rady (ES) č. 1198/2006 ze dne 27. července 2006 o Evropském rybářském fondu.

Nařízení Rady (ES) č. 708/2007 ze dne 11. června 2007 o používání cizích a místně se nevyskytujících druhů v akvakultuře

Nařízení Rady (ES) č. 1100/2007 ze dne 18. září 2007, kterým se stanoví opatření pro obnovu populace úhoře říčního.

LEGISLATIVA ČR VZTAHUJÍCÍ SE K SEKTORU RYBY

Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, jehož účelem je vytváření podmínek pro zajištění schopnosti českého zemědělství zabezpečit základní výživu obyvatel, potravinovou bezpečnost a potřebné nepotravinářské suroviny. Dále vytvoření předpokladů pro podporu mimoprodukčních funkcí zemědělství, které přispívají k ochraně složek životního prostředí jako půdy, vody a ovzduší a k udržování osídlené a kulturní krajiny. Vytvoření podmínek pro provádění společné zemědělské politiky a politiky rozvoje venkova Evropské unie.

Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon stanoví v souladu s právem Evropských společenství požadavky veterinární péče na chov a zdraví zvířat a na živočišné produkty, upravuje práva a povinnosti fyzických a právnických osob, soustavu, působnost a pravomoc orgánů vykonávajících státní správu v oblasti veterinární péče, jakož i některé odborné veterinární činnosti a jejich výkon.

Zákon č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství). Tento zákon upravuje chov, ochranu a lov ryb, pěstování a lov vodních organismů a ochranu jejich života a životního prostředí, rybníkářství, výkon rybářského práva, vyhlášení, změnu a rušení rybářských revírů a jejich ochranu, výkon státní správy v rybníkářství, při vyhlášení, změně a rušení rybářských revírů a při výkonu rybářského práva, evidenci o hospodaření, o dosaženém hospodářském výsledku, o lovu ryb na udici v rybníkářství a při výkonu rybářského práva, ustanovení, zánik, pravomoci a odpovědnost rybářské strážní, výkon dozoru nad dodržováním zákona a rozhodnutí vydaných na jeho základě a sankce za neplnění nebo porušení stanovených povinností, podíl státu na úhradě nákladů na opatření přijatých ve veřejném zájmu, ochranu mořských rybolovných zdrojů.

Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 228/2005 Sb., o kontrole obchodu s výrobky, jejichž držení se v České republice omezuje z bezpečnostních důvodů, a o změně některých zákonů.

Zákon č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 500 / 2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 183 / 2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

Vyhláška č. 197/2004 Sb., k provedení zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství)

Vyhláška č. 239/2006 Sb., kterou se mění vyhláška č. 197/2004 Sb., k provedení zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství).

Vyhláška č. 448/2006 Sb., o provedení některých ustanovení plemenářského zákona.

Vyhláška č. 370/2006 Sb., o odborných kurzech k výkonu některých odborných činností v oblasti šlechtění a plemenitby hospodářských zvířat.

Vyhláška č. 326/2001 Sb., kterou se provádí § 18, písm. a), d), g), h), i) a j) zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, pro maso, masné výrobky, ryby, ostatní vodní živočichy a výrobky z nich, vejce a výrobky z nich.

Vyhláška č. 411/2004 Sb., kterou se stanoví správná výrobní praxe, správná distribuční praxe a bližší podmínky povolování výroby a distribuce léčiv, včetně medikovaných krmiv a veterinárních autogenních vakcín, změn vydaných povolení, jakož i bližší podmínky vydávání povolení k činnosti kontrolních laboratoří (vyhláška o výrobě a distribuci léčiv).

Vyhláška č. 20/2002 Sb., o způsobu a četnosti měření množství a jakosti vody.

Vyhláška č. 13/1994 Sb., kterou se upravují některé podrobnosti ochrany zemědělského půdního fondu.

Vyhláška č. 136/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti označování zvířat a jejich evidence a evidence hospodářství a osob stanovených plemenářským zákonem.

Nařízení vlády č. 61/2003 Sb., o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech.

Nařízení vlády č. 71/2003 Sb., o stanovení povrchových vod vhodných pro život a reprodukci původních druhů ryb a dalších vodních živočichů a o zjišťování a hodnocení stavu jakosti těchto vod.

Nařízení vlády č. 169/2006 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 71/2003 Sb., o stanovení povrchových vod vhodných pro život a reprodukci původních druhů ryb a dalších vodních živočichů a o zjišťování a hodnocení stavu jakosti těchto vod.

Vyhláška č. 432/2005 Sb., kterou se stanoví podmínky a způsob poskytování finanční náhrady za újmu vzniklou omezením zemědělského hospodaření, vzor a náležitosti uplatnění nároku.

DOTAČNÍ POLITIKA V ROCE 2006

Se vstupem České republiky do Evropské unie došlo k rozšíření možností podpor do rybářského sektoru. V roce 2006 bylo možno využít následujících podpůrných prostředků:

- 1) Národní resortní podpory;
- 2) Operační program „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“;
- 3) Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond;
- 4) Podpory dle přílohy č. 11 k zákonu č. 675/2004 Sb.

I) Národní resortní podpory

Dotace jsou poskytovány podle „Zásad“, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na základě § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství.

Dotační tituly týkající se akvakultury a sladkovodního rybolovu *Kontrola užítkovosti, Speciální poradenství pro živočišnou výrobu, Školní závody* byly předloženy k notifikaci Evropské komisi a ta je rozhodnutím Komise dne 28. 10. 2004 notifikovala. Tituly *Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků* a *Genetické zdroje* byly Komisí notifikovány 7. 3. 2005.

Dotační tituly:

2.A Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat.

Účel: na základě zákona č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen zákon) a vyhlášek MZe ČR, kterými se provádějí některá ustanovení zákona a zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen zákon č. 166/1999 Sb.) zabezpečit udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat.

Předmět dotace:

2.A.e. Kontrola užítkovosti (dále jen KU), výkonnostní zkoušky, výkonnostní testy a posuzování a kontrola dědičnosti (dále jen KD) užítkových vlastností a zdraví vyjmenovaných hospodářských zvířat.

2.A.e.1) Kontrola užítkovosti.

2.A.e.1.a)

Podpora chovatelů, jehož vyjmenovaná hospodářská zvířata jsou zařazena do KU, oprávněným osobám zajišťujícím KU. Podpora chovatelům bude poskytnuta prostřednictvím oprávněných osob, které zajišťují KU, z toho oprávněná osoba obdrží, pokud se jedná o skot 8 %, pokud se jedná o ostatní vyjmenovaná hospodářská zvířata 4 % z přiznané dotace.

Subjekt:

chovatel, oprávněný, uznaný nebo určený subjekt zabezpečující šlechtění a udržování genofondu zvířat.

Výše dotace: ryby – do výše 60 % prokázaných přímých nákladů příslušného roku na KU.

Forma dotace: **neinvestiční dotace.**

9. Poradenství a vzdělávání

Účel: organizační, ekonomické a odborné poradenství.

9.A. Speciální poradenství.

9.A.a. Speciální poradenství pro živočišnou výrobu ve vztahu k zákonu č. 154/2000 Sb.

9.A.a.1) Podpora poradenství pro živočišnou výrobu ve vztahu k zákonu č. 154/2000 Sb.

Předmět dotace:

a) podpora pořádání seminářů, školení ve vztahu k zákonu č. 154/2000 Sb., pro chovatelskou veřejnost.

b) vydávání poradenských publikací ve vztahu k zákonu č. 154/2000 Sb., poskytovaných chovatelům zdarma.

Subjekt: pořadatel, vydavatel (se souhlasem MZe).

Výše dotace:

a) do výše 60 % prokázaných přímých nákladů na semináře, školení, bez započtení zisku.

b) do výše 100 % prokázaných přímých nákladů na publikace poskytované chovatelům zdarma.

Forma dotace: neinvestiční dotace.

9.A.a.2) Podpora osvětové činnosti v živočišné výrobě.

9.A.a.2.a) Zveřejňování výsledků plemenářské práce.

Subjekt: oprávněná osoba, uznané chovatelské sdružení.

Výše dotace: fixní částka, dle rozhodnutí MZe, podle významu zveřejněných výsledků.

Forma dotace: neinvestiční dotace.

9.A.a.2.b) Zabezpečování pořádání výstav a přehlídek hospodářských zvířat.

Subjekt: pořádající nebo zabezpečující organizace, uznané chovatelské sdružení (se souhlasem MZe).

Výše dotace: fixní částka, dle rozhodnutí MZe, podle významu pořádané akce.

Forma dotace: neinvestiční dotace.

9.E. Školní závody.

Účel: podpora propojení praxe a odborného vzdělávání formou spolupráce podnikatelských subjektů, které obdržely statut „Školní závod“, se středními školami, vyššími odbornými školami zabezpečujícími přípravu budoucích pracovníků resortu.

Předmět dotace:

podpora „Školním závodům“ na vytváření podmínek pro praktickou přípravu žáků středních odborných škol, vyšších odborných škol ve stanovených resortních oborech.

Subjekt:

podnikatel (§ 2 zákona č. 513/1991 Sb.), který se zabývá předmětnou činností a je jmenován „Školním závodem“.

Výše dotace:

do 31 Kč na žáka na 1 hodinu praktického výcviku. Maximálně však do výše 1 000 000 Kč na subjekt.

Forma dotace: neinvestiční dotace.

15. Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků.

Účel: částečná kompenzace újmy rybářským subjektům vzniklé zajišťováním vodohospodářských a celospolečenských funkcí rybníků.

Předmět dotace:

rybník plnící rozhodnutí vodoprávních úřadů, či orgánů ochrany přírody nebo zajišťující veřejný zájem s výměrou nad 5 ha.

Subjekt: podnikatel (§ 2 zákona č. 513/1991 Sb.) podnikající v zemědělské výrobě.

Výše dotace: do 1000 Kč/1 ha katastrální plochy rybníka za :

a) nařízené vodohospodářské funkce rybníků zajišťované manipulací s vodou.

1. akumulace vody v krajině.
2. retenční účinek při povodních.
3. zajišťování sportovních a rekreačních účelů.
4. zlepšení jakosti povrchových vod svými dočišťovacími účinky.

b) péče o rybníční fond ve veřejném zájmu.

5. odstraňování sedimentu z loviště.

c) nařízená péče o životní prostředí.

6. zachování přirozeného litorálního pásma a mokřadů.
7. omezení vysazování amura orgány ochrany přírody
8. omezení krmení krmnými směsmi.
9. omezení aplikace minerálních a organických hnojiv.
10. další omezení na základě pokynů orgánů ochrany přírody.

Forma dotace: dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční).

Poznámka:

minimální výměra každého podporovaného rybníka musí být větší než 5 ha. Plnění výše uvedených podmínek 1 – 10 lze sčítat a násobit plochou každého podporovaného rybníka. V případě žádosti o dotaci za odstraňování sedimentu z loviště lze vydat rozhodnutí o poskytnutí dotace až na základě fyzické kontroly stavu odstranění sedimentu z loviště a to nejpozději do 16. 11. 2006. Pro účel kontroly vyznačí žadatel o dotaci loviště tyčemi nebo bójkami. Dotace se neposkytne na rybník, který je v daném roce v rekonstrukci.

2) Operační program „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“

Účelem Operačního programu Zemědělství je podpora zemědělské prvovýroby a zpracování zemědělských produktů, podpora lesního a vodního hospodářství, a zajištění trvale udržitelného rozvoje venkova.

OP Zemědělství je programový dokument zpracovaný na období 2004 – 2006 a vycházející z nařízení Rady (ES) č. 1260/1999, o obecných ustanoveních o Strukturálních fondech, a nařízení Rady (ES) č. 1257/1999, o podpoře rozvoje venkova prostřednictvím Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu (EAGGF). Části OP Zemědělství zabývající se rybnářstvím jsou založeny na nařízení Rady (ES) č. 1263/1999, o finančním nástroji pro usměrňování rybolovu (FIFG).

Opatření a podopatření OP Zemědělství vztahující se k rybnářství:

7.4.3. Opatření 2.3 – Rybnářství.

- 2.3.1. Zpracování ryb a marketing výrobků z ryb.
- 2.3.2. Chov vodních živočichů – akvakultura.
- 2.3.3. Činnosti prováděné odborníky v rybnářství a propagační opatření.

7.5.1. Opatření 3.1. – Technická pomoc (jedná se pouze o část technické pomoci týkající se rybnářství).

Opatření a podopatření OP Zemědělství vztahující se k rybnářství:

7.4.3. Opatření 2.3 – Rybnářství.

- 2.3.1. Zpracování ryb a marketing výrobků z ryb.
- 2.3.2. Chov vodních živočichů – akvakultura.
- 2.3.3. Činnosti prováděné odborníky v rybnářství a propagační opatření.

7.5.1. Opatření 3.1. – Technická pomoc (jedná se pouze o část technické pomoci týkající se rybnářství).

Na programovací období 2004 – 2006 na opatření 2.3. Rybnářství byla k dispozici alokace ve výši 5 633 537 EUR veřejné podpory (podpora EU z FIFG plus veřejná podpora ČR), tj. při kurzu 28,025 Kč/EUR částka 157 879 874 Kč. Ze 176 platných rozhodnutí bylo k 31.8.2007 příjemcům pomoci na 124 projektů proplaceno 75 326 663 Kč veřejné podpory. Největší zájem rybnářská veřejnost projevila o podopatření 2.3.2. Chov vodních živočichů – akvakultura.

Protože jsou z FIFG k dispozici pouze finanční alokace let 2004 a 2005, je rok 2007 posledním rokem proplácení projektů z opatření 2.3. Rybnářství. Na opatření 2.3. Rybnářství operačního programu „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“ navazuje v letech 2007 – 2013 pro odvětví rybnářství určený Operační program Rybnářství 2007 – 2013.

Čerpání finančních prostředků na opatření 2.3. Rybnářství Operačního programu „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“ (stav k 31. 8. 2007)

Položka	Počet projektů	Veřejná podpora Kč	Přijatelné výdaje Kč
vydaná rozhodnutí celkem	185	162 137 030	310 127 198
z toho: administrace ukončena	9	6 768 350	13 536 700
proplaceno příjemcům pomoci	124	75 326 663	152 485 648
z toho: certifikováno	103	62 845 058	127 522 433

Pramen: Ministerstvo zemědělství

Poznámka: Certifikované projekty jsou ty projekty proplácené příjemcům podpory, jejichž ověřené výdaje byly nahlášeny Evropské komisi.

Operační program Rybářství 2007 – 2013

Operační program Rybářství 2007 – 2013 (dále OP Rybářství) slouží k čerpání finančních prostředků z Evropského rybářského fondu (dále EFF) na léta 2007 – 2013 pro odvětví rybářství. Opírá se o nařízení Rady (ES) č. 1198/2006 o Evropském rybářském fondu a o nařízení Komise (ES) č. 498/2007, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1198/2006. Pro Českou republiku je z EFF vyčleněno 27 106 675 EUR. Vláda ČR se zavazuje k této částce přidat 9 035 559 EUR. Celkem je tedy pro odvětví rybářství k dispozici dotace z EFF ve výši 36 142 234 EUR.

Z pěti prioritních os EFF Česká republika využije osu 2 Akvakultura, osu 3 Opatření ve společném zájmu a osu 5 Technická pomoc.

V rámci prioritní osy 2 bude Česká republika dotovat opatření 2.1. Investice do produkce akvakultury, 2.2. Vyrovnávací platby na zlepšení vodního prostředí, 2.3. Opatření v oblasti zdraví ryb a 2.4. Investice do zpracování a uvádění na trh. Na prioritní osu 2 vyčleňuje Česká republika 44 % finančních prostředků z EFF.

V rámci prioritní osy 3 bude Česká republika dotovat opatření 3.1. Opatření ve společném zájmu, 3.2. Opatření na vytváření vhodných podmínek pro život vodních živočichů, 3.3. Podpora a rozvoj nových trhů a propagační kampaně a 3.4. Pilotní projekty. Na prioritní osu 3 vyčleňuje Česká republika 51 % finančních prostředků z EFF.

V rámci prioritní osy 5 bude Česká republika dotovat opatření 5.1. Technická pomoc. Na prioritní osu 5 vyčleňuje Česká republika 5 % finančních prostředků z EFF.

Finanční alokace Operačního programu Rybářství 2007 – 2013 na oblasti cíle „Konvergence“ v členění dle roku (EUR v běžných cenách)

Rok	EFF
2007	3 360 014
2008	3 526 490
2009	3 693 682
2010	3 868 715
2011	4 043 811
2012	4 218 249
2013	4 395 714
Celkem	27 106 675

Pramen: Operační program Rybářství 2007 – 2013

Poznámka: Oblasti cíle „Konvergence“ zahrnují celé území ČR vyjma území hlavního města Prahy.

Finanční alokace Operačního programu Rybářství 2007 – 2013 na oblasti cíle „Konvergence“ v členění dle prioritních os (EUR v běžných cenách)

	Celkem	Příspěvek z EFF	Vnitrostátní příspěvek	EFF Míra spolufinancování
	a=(b+c)	b	c	d=(b)/(a) *100
Prioritní osa 1: opatření k přizpůsobení rybářského loďstva Společenství	0	0	0	0
Prioritní osa 2: akvakultura, vnitrozemský rybolov, zpracování produktů rybolovu a akvakultury a jejich uvádění na trh	15 902 583	11 926 937	3 975 646	75
Prioritní osa 3: opatření společného zájmu	18 432 539	13 824 404	4 608 135	75
Prioritní osa 4: udržitelný rozvoj rybolovných oblastí	0	0	0	0
Prioritní osa 5: technická pomoc	1 807 112	1 355 334	451 778	75
Celkem	36 142 234	27 106 675	9 035 559	75

Pramen: Operační program Rybářství 2007 – 2013

Poznámka: Oblasti cíle „Konvergence“ zahrnují celé území ČR vyjma území hlavního města Prahy.

3) Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a. s. poskytuje záruky na úvěry podnikatelských subjektů v oblasti zemědělství, lesnictví, vodního hospodářství a průmyslu zabývajícího se zpracováním produkce ze zemědělské výroby a subvencuje části úroků z úvěrů podnikatelských subjektů v oblasti zemědělství, lesnictví, vodního hospodářství a průmyslu zabývajícího se zpracováním produkce ze zemědělské výroby.

Bližší podmínky podpor stanoví „Pokyny pro poskytování podpor Podpůrným a garančním rolnickým a lesnickým fondem, a. s.“.

Pramen: www.pgrlf.cz

4) Podpory dle přílohy č. II k zákonu č. 543/2005 Sb.

Podle „Závazných pravidel poskytování finančních prostředků v oblasti vod v roce 2006 a způsobu kontroly jejich užití“, která tvoří přílohu č. II k zákonu č. 543/2005 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2006, a podle jejich části 2C „**Podpora na obnovu, odbahnění a rekonstrukci rybníků a vodních nádrží**“ byly poskytovány podpory v rámci programu 229 210 – „Obnova, odbahnění a rekonstrukce rybníků a vodních nádrží“.

Předmět dotace:

- odbahnění nejvíce zanesených rybníků.
- obnova a rekonstrukce rybníků a vodních nádrží, včetně jejich hrází a funkčních objektů, za účelem obnovy jejich základních funkcí, zlepšení bezpečnosti jejich provozu (zejména za povodňových situací), zlepšení vodohospodářských a mimoprodukčních funkcí s důrazem na posílení jejich retenčních schopností.

Žadatelem v roce 2006 mohly být pouze subjekty podnikající v zemědělské prvovýrobě, provozující na rybníku či vodním díle, na který byla poskytována podpora, chov a lov ryb a splňující podmínku, že se jednalo o:

- právnickou osobu, podnikající podle zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zapsanou v evidenci zemědělského podnikatele podle § 2f zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů;
- fyzickou osobu zapsanou v evidenci zemědělského podnikatele podle § 2f zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů;
- Školní rybářství Protivín;
- Jihočeskou univerzitu v Českých Budějovicích, Výzkumný ústav rybářský a hydrobiologický ve Vodňanech;
- Místní organizace Českého rybářského svazu a Moravského rybářského svazu.

Podrobná pravidla pro organizační zabezpečení realizace těchto programů byla stanovena Metodickým pokynem Ministerstva zemědělství pro "Podporu na obnovu, odbahnění a rekonstrukci rybníků a vodních nádrží" (č.j.: 2090/06-16300).

Pramen: www.mze.cz

ZÁKLADNÍ UKAZATELE VÝROBY

Roční produkce tržních ryb v posledních deseti letech dosahuje hodnot 17,2 – 20,5 tisíc tun. Za poslední tři roky se produkce ustálila v rozmezí 19,4 – 20,5 tisíc tun. Hodnoty objemu výlovu ryb jsou ovlivňovány možnostmi prodeje ryb na domácím a zahraničním trhu.

Produkce ryb chovem v České republice a jejich užití (tis. tun živé hmotnosti)

Rok	Produkce tržních ryb *	Užití		
		Prodej živých ryb v tuzemsku	Ryby určené pro zpracování	Vývoz živých ryb
1990	19,3	9,1	3,8	2,7
1991	18,7	9,1	2,2	4,6
1992	20,8	9,9	2,3	5,6
1993	20,1	9,2	1,6	9,3
1994	18,7	9,4	1,6	8,4
1995	18,7	9,7	1,7	7,8
1996	18,2	8,5	1,9	8,2
1997	17,6	7,6	1,4	7,0
1998	17,2	7,5	1,6	8,8
1999	18,8	8,5	1,8	8,0
2000	19,5	8,5	2,1	9,2
2001	20,1	7,8	2,1	9,9
2002	19,2	7,6	1,6	9,6
2003	19,7	7,8	1,8	9,4
2004	19,4	8,2	1,7	9,8
2005	20,5	8,6	2,2	9,4
2006	20,4	8,5	1,9	9,9

Pramen: Rybářské sdružení České republiky

Poznámka: *Kromě celoroční produkce tržních ryb zohledněn i počáteční stav (zásoba z minulého roku), objem importovaných tržních ryb a ztráty, což představuje celkovou bilanci (včetně konečné zásoby živých ryb).

Přehled o výlovu, prodeji a zpracování tržních ryb v letech 2003 – 2006 v ČR

Ukazatele	Údaje v tunách	2003	2004	2005	2006
Výlov z rybníků		18 972	18 639	19 740	19 744
Výlov ze speciálních zařízení		646	674	705	651
Výlov z přehrad		52	71	10	36
Výlov ryb celkem		19 670	19 384	20 455	20 431
Prodej živých ryb v tuzemsku		7 820	8 177	8 590	8 451
Prodej živých ryb na vývoz		9 423	9 461	9 295	9 934
Zpracování ryb do vnitřního trhu (v živé hmotnosti)		1 309	1 161	1 314	1 474
Zpracování ryb na vývoz (v živé hmotnosti)		491	559	856	446
Zpracování ryb celkem (v živé hmotnosti)		1 800	1 720	2 170	1 920

Pramen: Rybářské sdružení České republiky

Zastoupení vylovených ryb podle druhů

Údaje v tunách	2003	2004	2005	2006
Kapr	16 935	16 996	17 804	18 006
Lososovité ryby	711	694	737	669
Lín, síhovitý	243	213	288	278
Býložravé ryby	1 026	850	1 023	769
Dravé ryby	232	194	211	205
Teplomilné druhy	8	12	9	10
Ostatní druhy	515	425	383	494
Celková produkce ryb chovem v ČR	19 670	19 384	20 455	20 431

Pramen: Rybářské sdružení České republiky

Průměrný výnos z rybníků v rámci České republiky v roce 2006 byl 464,5 kg ryb z hektaru. K chovu ryb bylo využito celkem 42 503 hektarů rybníků (z toho členové rybářského sdružení 37 382 ha, ostatní chovatelé – nečlenové sdružení 3 121 ha a další neevidované subjekty mohly odhadem extenzivním způsobem využívat 2000 ha rybníků).

VÝLOV RYB V RYBNÍCÍCH A TEKOUČÍCH VODÁCH

Produkce tržních ryb a výlov ryb na udici v tekoucích vodách v ČR (tuny živé hmotnosti) 2001 až 2003

Druhy ryb	Produkce tržních ryb			Výlov ryb na udici			Celkem		
	2001	2002	2003	2001	2002	2003	2001	2002	2003
Kapr obecný (Cyprinus carpio)	17 421	16 596	16 935	3 560	3 909	4 015	20 981	20 505	20 950
Lín (Tinca tinca)	182	186	215	24	24	25	206	210	240
Štika (Essox lucius)	69	91	86	176	172	167	245	263	253
Candát (Stizostedion lucioperca)	31	42	55	139	144	133	170	186	188
Pstruh obecný (Salmo trutta 1. Fario 2. labrax m. fario)	-	-	-	56	50	40	56	50	40
Pstruh duhový (Oncorhynchus mykiss)	704	666	570	48	44	48	752	710	618
Cejn velký (Abramis brama)	-	-	-	247	243	243	247	243	243
Sumec velký (Silurus glanis)	51	60	68	57	61	76	108	121	144
Úhoř říční (Anguilla anguilla)	1	1	1	29	28	26	30	29	27
Lipan (Thymallus thymallus)	-	-	-	15	13	11	15	13	11
Bolen (Aspius aspius)	-	-	-	17	18	18	17	18	18
Amur bílý (Ctenopharyngodon idella)	234	291	306	60	69	113	294	360	419
Karas stříbřitý (Carassius auratus)	-	-	-	37	33	31	37	33	31
Tolstolobik pestrý (Aristichtys nobilis)									
Tolstolobik bílý (Hypthalmichthys molitrix)	917	750	720	12	12	16	929	762	736
Okoun říční (Percia fluviatis)	18	24	22	34	30	30	52	54	52
Siven americký (Salvelinus fontinalis)	92	77	141	3	5	6	95	82	147
Síh severní (Coregonus lavaretus maraena)	30	42	28	1	1	-	31	43	28
Ostatní	348	384	523	131	127	129	479	511	652
CELKEM	20 098	19 210	19 670	4 646	4 983	5 127	24 744	24 193	24 797

Pramen: Rybářské sdružení České republiky

**Produkce tržních ryb a výlov ryb na udici v tekoucích vodách v ČR
(tuny živé hmotnosti) 2004 až 2006**

Druhy ryb	Produkce tržních ryb			Výlov ryb na udici			Celkem		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Kapr obecný (<i>Cyprinus carpio</i>)	16 996	17 804	18 006	3 462	3 260	3 656	20 458	21 064	21 662
Lín (<i>Tinca tinca</i>)	194	244	244	22	2 0	22	216	264	266
Štika (<i>Essox lucius</i>)	75	76	90	162	148	156	237	224	246
Candát (<i>Stizostedion lucio-perca</i>)	48	47	47	165	145	147	213	192	194
Pstruh obecný (<i>Salmo trutta</i> 1. <i>fario</i> 2. <i>labrax m. fario</i>)	-	-	-	37	30	24	37	30	24
Pstruh duhový (<i>Oncorhynchus mykiss</i>)	564	607	575	52	55	53	616	662	628
Cejn velký (<i>Abramis brama</i>)	-	-	-	213	211	217	213	211	217
Sumec velký (<i>Silurus glanis</i>)	57	69	49	87	80	78	144	149	127
Úhoř říční (<i>Anguilla anguilla</i>)	?	1	1	25	26	21	25	27	22
Lipan (<i>Thymallus thymallus</i>)	-	-	-	8	7	5	8	7	5
Bolen (<i>Aspius aspius</i>)	-	-	-	21	21	27	21	21	27
Amur bílý (<i>Ctenopharyngodon idella</i>)	286	329	357	89	80	92	375	409	449
Karas stříbřitý (<i>Carassius auratus</i>)	-	-	-	33	29	26	33	29	26
Tolstolobik pestrý (<i>Aristichthys nobilis</i>)	-	-	412	-	-	15	-	-	427
Tolstolobik bílý (<i>Hypthalmichthys molitrix</i>)	564	694	-	13	14	-	577	708	-
Okoun říční (<i>Percia fluviatilis</i>)	14	18	18	30	26	24	44	44	42
Siven americký (<i>Salvelinus fontinalis</i>)	130	130	94	5	6	5	135	136	99
Síh severní (<i>Coregonus lavaretus maraena</i>)	19	44	34	-	-	-	19	44	34
Jelec tloušť (<i>Leuciscus cephalus</i>)	-	-	-	-	-	19	-	-	19
Ostatní	437	392	504	104	84	59	541	476	564
CELKEM	19 384	20 455	20 431	4 528	4 242	4 646	23 912	24 697	25 077

Pramen: Rybářské sdružení České republiky

Výlov ryb z rybníků a tekoucích vod v ČR v roce 2001 až 2003 (tuny ž. hm.)

Ukazatel	Produkce tržních ryb			Výlov na udici (samozásobení)			Celkem		
	2001	2002	2003	2001	2002	2003	2001	2002	2003
Rok									
Tržní ryby celkem	20 098	19 210	19 670	4 646	4 983	5 127	24 744	24 193	24 797
z toho kapr	17 421	16 596	16 935	3 560	3 909	4 015	20 981	20 505	20 950

Pramen: Rybářské sdružení České republiky

Výlov ryb z rybníků a tekoucích vod v ČR v letech 2004 až 2006 (tuny ž. hm.)

Ukazatel	Produkce tržních ryb			Výlov na udici (samozásobení)			Celkem		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Rok									
Tržní ryby celkem	19 384	20 455	20 431	4 528	4 242	4 646	23 912	24 697	25 077
z toho kapr	16 996	17 804	18 006	3 462	3 260	3 656	20 458	21 064	21 662

Pramen: Rybářské sdružení České republiky

PROBLEMATIKA RYBOŽRAVÝCH PREDÁTORŮ

Přehled o počtu predátorů a způsobených škodách na rybách v České republice v letech 2002 –2006

Živočich	Počet jedinců				Škody v mil. Kč			
	2002	2003	2005	2006	2002	2003	2005	2006
Kormorán velký (<i>Phalacrocorax carbo</i>) (hnízdící a tažné populace)	26 141	52 880	76 852	72 185	193,1	402,1	935,8	777,4
Volavka popelavá (<i>Ardea cinerea</i>)	12 104	11 673	21 855	20 298	30,3	29,2	54,8	51,5
Vydra říční (<i>Lutra lutra</i>)	1 464	1 464	3 019	3 137	132,0	132,0	77,0	73,7
Celková škoda					355,4	563,3	1 067,6	902,6

Pramen: Rybářské sdružení České republiky

Poznámka: V roce 2004 nebylo uskutečněno šetření (proto rok 2004 v tabulce chybí) o počtu predátorů a o způsobených škodách za celou Českou republiku. Šetření bylo v tomto roce 2004 uskutečněno pouze za produkční rybářství.

Od roku 2005 byla použita shodná metodika výpočtu škod rovněž u místních organizací Českého rybářského svazu (metodika výpočtu škod v rámci produkčního rybářství u členských subjektů Rybářského sdružení ČR se neměnila).

K problémům, jejichž dopady na sektor rybářství doléhají stále větší měrou, bezesporu patří škody způsobované chráněnými rybožravými predátory. Kormorán*, volavka popelavá**, vydra*** a v poslední době i norek**** (norek americký, *Musela vison*, norek evropský, *Musela lutreola*) devastují rybí obsádky v rámci celé České republiky (včetně volných vod a ohrožených či chráněných druhů ryb).

Dosud jdou tyto škody v převážné míře k tíži chovatelů ryb. Efektivní řešení, a to nejen v České republice, ale ani v dalších evropských zemích, zatím bohužel neexistuje. Radikální změnu, především v přístupu k přemnoženým kormoránům, nepřipravuje ani Evropská unie.

* Kormorán velký je téměř výlučně rybožravý. V jeho jídelníčku se vyskytují prakticky všechny ryby, které se vyskytují v oblasti rozšíření kormoránů. Za rybami se ptáci při lovu potápějí. Když rybu uloví, vyplují s ní na povrch, kde ji vcelku polykají – hlavou napřed. Denní spotřeba ryb je zhruba 300 – 500 g a velikost ryb je asi 20 – 25 cm.

** Volavka popelavá je především rybožravý pták, i když se živí také obojživelníky, plazy a na polích ve velké míře i drobnými hlodavci. Může tedy působit škody v rybníkářství, hlavně na plůdkových a násadových rybnících nebo rybářům hospodařícím na vodních tocích.

*** Vydra říční se živí především rybami. Při „rybaření“ není vybíravá. Uloví zpravidla tu rybu, kterou může chytit s vynaložením co nejmenší námahy. Nejoblíbenější pochoutkou jsou pro vydry úhoři. Mimo ryb se vydra živí jakoukoli jinou dosažitelnou potravou, například raky, vodním hmyzem, žábami či vodními ptáky.

**** Norek americký brání návratu původního v České republice vyhubeného norka evropského.

CENOVÝ VÝVOJ

Ceny zemědělských výrobců – Kapr I. hmotnostní skupiny (Kč/kg)

Měsíc Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
2000	50,09	49,56	47,45	46,55	48,92	50,11	50,69	47,91	46,78	43,54	44,10	45,83
2001	46,42	47,02	48,24	46,39	50,71	51,39	51,97	50,49	50,39	51,81	51,02	51,42
2002	49,73	51,55	51,91	51,20	53,53	50,82	50,81	53,05	51,87	51,93	51,26	54,41
2003	52,77	50,04	51,00	51,02	52,36	51,61	52,61	54,67	53,31	52,42	53,37	52,63
2004	52,40	51,85	50,21	49,83	49,70	49,94	49,69	50,02	48,72	48,43	46,93	48,62
2005	49,89	50,27	48,24	50,59	48,56	51,85	49,71	49,29	49,21	48,39	47,95	48,40
2006	47,89	44,00	43,70	44,91	46,15	47,13	47,69	48,21	47,61	47,54	47,32	49,15
2007*	48,69	44,59	43,15	47,31	47,29	47,78	48,44					

Pramen: Měsíční ceny ČSÚ.

Poznámka: * v době zpracování Situační zprávy byly za rok 2007 k dispozici pouze údaje do VII. měsíce včetně.

Spotřebitelské ceny – Kapr zmrazený, púlený I. jakost (Kč/kg)

Měsíc Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
2000	130,15	130,31	130,89	126,95	126,07	126,63	125,83	127,06	125,15	127,02	128,95	127,38
2001	127,70	127,67	128,59	131,75	131,32	131,14	131,63	131,99	133,53	133,43	135,24	132,38
2002	134,77	133,89	132,97	131,70	130,27	131,18	131,19	128,91	127,59	126,46	126,68	128,79
2003	130,96	128,57	126,33	127,00	128,83	128,60	127,15	130,04	129,91	130,60	127,56	127,12
2004	126,80	124,38	122,34	121,78	121,60	119,96	120,11	120,52	120,69	121,22	120,78	120,45
2005	123,20	125,28	125,16	125,82	126,99	127,64	127,60	127,94	127,75	126,62	127,02	126,65
2006	128,25	129,94	130,43	129,23	132,47	132,27	133,32	134,57	130,82	130,41	132,2	128,33
2007*	129,87	130,31	129,91	131,41	134,98	136,02	136,51					

Pramen: Měsíční ceny ČSÚ.

Poznámka: * v době zpracování Situační zprávy byly za rok 2007 k dispozici pouze údaje do VII. měsíce včetně.

SPOTŘEBA

Spotřeba ryb v kg/obv/rok

Druh	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Ryby celkem	5,2	5,3	5,4	5,4	5,3	5,5	5,8	5,7
z toho: sladkovodní	1,0	1,0	0,9	0,9	*) 1,6	1,4	1,4	1,4

Pramen: ČSÚ, Poznámka: *) Od roku 2003 jsou započítávány kromě ryb získaných chovem i úlovky ryb na údici

Průměrná celosvětová spotřeba ryb (sladkovodních i mořských) je přibližně 16 kg/obyvatele/rok, v zemích Evropské unie je to 11 kg/obyvatele/rok. V České republice spotřeba ryb jako celek stagnuje. Spotřeba sladkovodních ryb bez samozásobení v současnosti nečiní ani 1 kg/obyvatele/rok. U mořských ryb spotřeba v posledních letech činí zhruba čtyřnásobek.

Češi jedí mnohem více mořské než sladkovodní ryby. Důvodem větší „popularity“ mořských ryb je širší sortiment výrobků a často i nižší ceny než u ryb sladkovodních. Spotřeba sladkovodních ryb je soustředěna z velké části v důsledku přetrvávajících tradic do období velikonočních a zejména pak vánočních svátků. Rybí maso je zdrojem lehce stravitelné živočišné bílkoviny vysoké biologické hodnoty a mělo by být naším zájmem, aby se stalo pravidelnou součástí jídelníčku. V jídelníčku české domácí kuchyně jsou ryby stále zastoupeny v menší míře bez ohledu na sociální skladbu obyvatelstva nebo cenovou úroveň.

Roční spotřeba masa v České republice představuje zhruba 80 kg na osobu. Z toho polovina připadá na vepřové.

Velký nárůst spotřeby lze zaznamenat od druhé poloviny devadesátých let u drůbežního masa, kterého sní každý obyvatel ČR v průměru za rok 25 kg. Nejvíce na ústupu je spotřeba masa hovězího (10 kg na hlavu ročně).

ZAHRANIČNÍ OBCHOD**Ryby živé – celní položka 0301 (tuny)**

Období	Dovoz		Vývoz		Saldo	Průměrná dovozní cena Kč/kg		Průměrná vývozní cena Kč/kg	
	Celkem	z toho kapr	Celkem	z toho kapr		Celkem	z toho kapr	Celkem	z toho kapr
2001	333	39	9 953	8 690	9 620	74,16	50,14	49,48	46,65
2002	465	110	9 657	8 596	9 192	74,03	65,18	52,10	48,37
2003	484	132	9 416	8 114	8 932	74,63	66,67	54,73	51,82
2004	434	125	9 812	8 540	9 378	84,04	63,83	52,50	48,70
2005	858	274	9 460	8 233	8 602	65,80	61,33	51,25	46,87
2006	698	297	9 934	8 856	9 236	68,31	60,07	49,71	46,01
2007*	449	14	3 813	3 453	3 364	50,01	28,17	49,44	44,54

Pramen: Celní statistika.

Poznámka: Jedná se o celní položku 0301, ze které jsou vyjmuty údaje týkající se akvarijních ryb.

*Pro rok 2007 jsou uvedeny údaje do 31. 5. 2007.

Vývoz kaprů živých z ČR dle zemí s nejvýznamnějším podílem v roce 2001 (celní položka 030193)

Země	Německo	Slovensko	Polsko	Belgie	Rakousko	Maďarsko	Itálie
tuny	3 254	1 606	1 260	603	522	367	308
Kč/kg	48,19	42,64	46,13	41,52	52,92	46,48	45,89

Pramen: Celní statistika

Vývoz kaprů živých z ČR dle zemí s nejvýznamnějším podílem v roce 2002 (celní položka 030193)

Země	Německo	Slovensko	Rakousko	Belgie	Polsko	Maďarsko	Francie
tuny	3 947	1 522	551	547	475	430	358
Kč/kg	50,30	44,52	52,04	48,84	44,90	47,71	51,03

Pramen: Celní statistika

Vývoz kaprů živých z ČR dle zemí s nejvýznamnějším podílem v roce 2003 (celní položka 030193)

Země	Německo	Slovensko	Rakousko	Belgie	Polsko	Maďarsko	Francie
tuny	3 543	1 549	610	556	477	396	387
Kč/kg	54,90	44,48	56,74	54,07	47,31	51,87	55,73

Pramen: Celní statistika

Vývoz kaprů živých z ČR dle zemí s nejvýznamnějším podílem v roce 2004 (celní položka 030193)

Země	Německo	Slovensko	Polsko	Rakousko	Belgie	Maďarsko	Francie
tuny	3 298	1 893	1 072	586	449	406	386
Kč/kg	52,06	39,82	46,62	57,65	48,16	49,42	56,35

Pramen: Celní statistika

**Vývoz kaprů živých z ČR dle zemí s nejvýznamnějším podílem v roce 2005
(celní položka 030193)**

Země	Německo	Slovensko	Polsko	Rakousko	Belgie	Maďarsko	Francie
tuny	3 297	1 747	747	414	289	1 206	231
Kč/kg	48,33	43,73	52,49	51,85	43,11	43	51,82

Pramen: Celní statistika

**Vývoz kaprů živých z ČR dle zemí s nejvýznamnějším podílem v roce 2006
(celní položka 030193)**

Země	Německo	Slovensko	Polsko	Rakousko	Belgie	Maďarsko	Francie
tuny	3 694	1 450	833	466	137	1 827	157
Kč/kg	47,06	43,74	51,08	49,63	44,06	43,08	50,48

Pramen: Celní statistika

**Vývoz kaprů živých z ČR dle zemí s nejvýznamnějším podílem v roce 2007*
(celní položka 030193)**

Země	Německo	Slovensko	Rakousko	Francie	Maďarsko	Polsko	Itálie
tuny	1 710	240	307	210	169	702	79
Kč/kg	48,23	49,66	52,56	48,93	45,75	27,75	50,90

Pramen: Celní statistika

Poznámka: * Pro rok 2007 jsou uvedeny údaje do 31. 5. 2007.

Přehled vývozu vybraných druhů ryb v letech 2004 – 2007

Položka		Množství			
		rok 2004	rok 2005	rok 2006	rok 2007*
Kód	Název	tuny	tuny	tuny	tuny
030191	Pstruzi živí	98,2	93,1	71,6	97,8
030192	Úhoři živí	20,8	0	0,04	0
030193	Kapři živí	8 540,4	8 232,6	8 556	3 353
03019919	Ryby živé sladkovodní ostatní, ne kapr, pstruh, úhoř	1 152,2	1 134,1	1 002	263
Mezisoučet		9 811,6	9 459,8	9 929,6	3 713,8
030211	Pstruzi čerství, chlazení, ne játra, jikry, mlíčí	2,8	146	3	0,9
030266	Úhoři čerství, chlazení, ne játra, jikry, mlíčí	0,1	0,03	0,005	0
03026911	Kapři chlazení	255,2	279,8	235	60,5
03026919	Ryby sladkovodní ostatní, čerstvé, chlazené, ne kapr, játra, jikry, mlíčí	14,8	29,7	6,8	3,5
Mezisoučet		272,9	455,53	245	64,9
030321	Pstruzi zmrazení, ne játra, jikry, mlíčí	50,6	69,3	87,4	40,8
03037600	Úhoři zmrazení	-	-	-	-
03037911	Kapři zmrazení	116,2	66	111,5	10,9
03037919	Ryby sladkovodní zmrazené, ne kapr	18,9	27,7	67,9	19
Mezisoučet		185,7	163	266,8	70,7
Celkem		10 270,2	10 078,3	10 441,4	3 849,4

Pramen: Celní statistika.

Poznámka: * Pro rok 2007 jsou uvedeny údaje do 31. 5. 2007.

Ryby čerstvé, chlazené – celní položka 0302 (tuny)

Roky	Dovoz		Vývoz		Prům. dovozní cena v Kč/kg		Prům. vývozní cena v Kč/kg	
	Celkem	z toho kapr	Celkem	z toho kapr	Celkem	cena kapra	Celkem	cena kapra
2001	667,7	0,02	114,0	50,0	124,38	287,00	136,39	63,06
2002	728,2	-	134,8	62,4	121,35	-	122,82	66,87
2003	968,7	-	392,6	291,9	115,90	-	85,87	69,96
2004	1 000,1	0,02	331,3	255,2	121,88	139,00	79,98	66,37
2005	1 290,6	6,4	504	279,8	123,46	120,53	81,30	67,94
2006	1 360	13,3	268,4	235	136,46	104,62	68,39	58,15
2007*	562,5	4,7	74	60,5	126,8	101,34	77,85	57,29

Pramen: Celní statistika.

Poznámka: * Pro rok 2007 jsou uvedeny údaje do 31. 5. 2007.

Ryby zmrazené – celní položka 0303 (tuny)

Roky	Dovoz		Vývoz		Prům. dovozní cena v Kč/kg		Prům. vývozní cena v Kč/kg	
	celkem	z toho kapr	celkem	z toho kapr	celkem	cena kapra	celkem	cena kapra
2001	9 068,5	-	410,1	57,7	33,86	-	58,88	80,36
2002	8 911,6	75,6	479,0	57,9	34,24	60,90	59,31	77,83
2003	8 620,7	73,3	406,1	118,0	31,21	49,48	61,62	83,76
2004	9 187,2	0,1	636,0	116,2	29,26	108,45	45,46	21,79
2005	9 783,1	0,002	691,6	66,05	33,16	40	63,63	85,62
2006	9 679,6	24,06	816,9	111,55	36,56	54,18	67,51	75,21
2007*	4 672,9	-	272,3	10,9	35,67	-	70,56	115,53

Pramen: Celní statistika.

Poznámka: * Pro rok 2007 jsou uvedeny údaje do 31. 5. 2007.

Ryby opracované – filé a jiné maso rybí čerstvé, chlazené, mrazené - celní položka 0304 (tuny)

Roky	Dovoz		Vývoz		Prům. dovozní cena v Kč/kg		Prům. vývozní cena v Kč/kg	
	celkem	z toho filé zmrazené	celkem	z toho filé zmrazené	celkem	za filé zmrazené	celkem	za filé zmrazené
2001	20 769,4	17 791,0	1 456,0	1 370,5	57,68	58,21	78,80	77,32
2002	19 184,6	16 022,4	1 475,5	1 427,7	50,83	50,83	71,08	69,62
2003	19 995,4	15 891,2	1 488,3	1 395,3	43,25	42,70	59,97	57,81
2004	23 566,2	14 021,8	1 801,5	1 395,1	37,30	42,91	56,27	56,94
2005	24 144,8	14 506,3	3 444,9	2 487,3	43,31	47,86	53,09	53,55
2006	25 148	14 938,3	5 000	3 690,6	44,91	50,64	51,02	51,48
2007*								

Pramen: Celní statistika.

Poznámka: * Pro rok 2007 údaje k této položce nejsou k dispozici ani do 31.5.2007.

Ryby sušené solené uzené, moučka rybí jedlá – celní položka 0305 (tuny)

Roky	Dovoz		Vývoz		Prům. dovozní cena v Kč/kg		Prům. vývozní cena v Kč/kg	
	celkem	z toho uzená makrela	celkem	z toho uzená makrela	celkem	uzená makrela	celkem	uzená makrela
2001	354,7	37,6	33,1	3,0	137,32	77,18	93,85	84,86
2002	404,6	45,4	17,8	8,7	124,80	66,62	158,92	84,78
2003	568,6	50,6	51,8	36,5	102,99	63,17	104,23	84,31
2004	826,1	107,7	272,2	241,0	98,05	60,85	79,86	75,16
2005	1 964,8	155,8	441,9	384,1	70,25	81,21	71,32	65,93
2006	1 091,4	112,9	499	427,2	107,52	126,86	75,88	67,17
2007*	641,3	30,7	366,8	286,2	99,56	118,97	80,73	72,53

Pramen: Celní statistika.

Poznámka: * Pro rok 2007 jsou uvedeny údaje do 31. 5. 2007.

Langusty, humři, krevety, krabi a raci – celní položka 0306 (tuny)

Roky	Dovoz		Vývoz		Prům. dovozní cena v Kč/kg		Prům. vývozní cena v Kč/kg	
	celkem	z toho krevety	celkem	z toho krevety	celkem	krevety	celkem	krevety
2001	149,9	115,8	44,4	19,2	307,78	259,52	171,38	237,53
2002	142,6	108,3	24,3	14,6	282,72	240,12	238,19	316,29
2003	160,2	112,8	21,5	10,9	284,50	240,43	199,38	299,38
2004	185,8	118,6	8,8	7,0	244,93	231,50	344,69	347,70
2005	237,1	172,3	13,9	7,9	221,08	176,64	285,58	297,88
2006	267,6	198	16,9	13,1	226,34	184,43	333,97	307,7
2007*	152,4	129,8	11,7	8,9	199,76	157,89	325,92	328,52

Pramen: Celní statistika.

Poznámka: * Pro rok 2007 jsou uvedeny údaje do 31. 5. 2007.

Měkkýši a jiní vodní bezobratlovci – celní položka 0307 (tuny)

Roky	Dovoz		Vývoz		Prům. dovozní cena v Kč/kg		Prům. vývozní cena v Kč/kg	
	celkem	z toho sépie	celkem	z toho sépie	celkem	sépie	celkem	sépie
2001	288,7	39,1	246,0	2,6	144,57	123,57	172,01	361,62
2002	283,8	40,7	196,5	1,6	125,65	131,05	161,54	271,76
2003	382,6	88,6	197,3	3,2	121,79	118,69	162,36	171,19
2004	418,1	96,5	186,6	9,9	121,45	122,86	164,47	139,82
2005	466,8	171,3	227,0	18,1	97,73	100,08	140,59	122,86
2006	677,6	189,5	161,4	23,9	96,83	107,70	128,3	128,42
2007*	391,3	44,1	92,3	10	75,87	111,37	137,1	139,24

Pramen: Celní statistika.

Poznámka: * Pro rok 2007 jsou uvedeny údaje do 31. 5. 2007.

Dovoz ryb, koryšů, měkkýšů a ostatních bezobratlovců do ČR v roce 2004 dle celních položek

CP	Název skupiny		Množství (t)	Hodnota (mil. Kč)
0301	Ryby živé*	Celkem	434	36,4
		- z toho EU	86	12,3
0302	Ryby čerstvé, chlazené	Celkem	1 000	121,9
		- z toho EU	248	47,1
0303	Ryby zmrazené	Celkem	9 187	268,8
		- z toho EU	6 253	160,7
0304	Ryby opracované, filé	Celkem	23 566	879,1
		- z toho EU	6 242	247,0
0305	Ryby sušené solené uzené, rybí moučka	Celkem	826	81,0
		- z toho EU	191	23,5
0306	Langusty, humři, krevety, krabi a raci	Celkem	186	45,5
		- z toho EU	102	25,6
0307	Měkkýši a jiní vodní bezobratlí	Celkem	418	53,7
		- z toho EU	238,5	27,7

Pramen: Celní statistika

Poznámka: * Jedná se o celní položku 0301, ze které jsou vyjmuty údaje týkající se akvarijních ryb.

Vývoz ryb, koryšů, měkkýšů a ostatních bezobratlovců z ČR v roce 2004 dle celních položek

CP	Název skupiny		Množství (t)	Hodnota (mil. Kč)
0301	Ryby živé*	Celkem	9 812	515,1
		- z toho EU	5 882	351,0
0302	Ryby čerstvé, chlazené	Celkem	331	26,5
		- z toho EU	246	16,3
0303	Ryby zmrazené	Celkem	636	28,9
		- z toho EU	22	1,5
0304	Ryby opracované, filé	Celkem	1 801	101,4
		- z toho EU	20	3,5
0305	Ryby sušené solené uzené, rybí moučka	Celkem	272	21,7
		- z toho EU	1	0,2
0306	Langusty, humři, krevety, krabi a raci	Celkem	9	3,0
		- z toho EU	0,8	0,8
0307	Měkkýši a jiní vodní bezobratlí	Celkem	187	30,7
		- z toho EU	170	28,3

Pramen: Celní statistika

Poznámka: * Jedná se o celní položku 0301, ze které jsou vyjmuty údaje týkající se akvarijních ryb.

Dovoz ryb, koryšů, měkkýšů a ostatních bezobratlovců do ČR v roce 2005 dle celních položek

CP	Název skupiny		Množství (t)	Hodnota (mil. Kč)
0301	Ryby živé*	Celkem	858	56,4
		- z toho EU	857,9	56,4
0302	Ryby čerstvé, chlazené	Celkem	1 291	159,3
		- z toho EU	475,7	78,3
0303	Ryby zmrazené	Celkem	9 783	324,0
		- z toho EU	7 068,7	209,6
0304	Ryby opracované, filé	Celkem	24 144	1 045,6
		- z toho EU	9 860,8	424,4
0305	Ryby sušené solené uzené, rybí moučka	Celkem	1 964	138
		- z toho EU	1 878,2	127,3
0306	Langusty, humři, krevety, krabi a raci	Celkem	237,1	52,4
		- z toho EU	333	35
0307	Měkkýši a jiní vodní bezobratlí	Celkem	466,8	45,6
		- z toho EU	136	14,1

Pramen: Celní statistika

Poznámka: * Jedná se o celní položku 0301, ze které jsou vyjmuty údaje týkající se akvarijních ryb.

Vývoz ryb, koryšů, měkkýšů a ostatních bezobratlovců z ČR v roce 2005 dle celních položek

CP	Název skupiny		Množství (t)	Hodnota (mil. Kč)
0301	Ryby živé*	Celkem	9 460	484,7
		- z toho EU	9 408,4	483,1
0302	Ryby čerstvé, chlazené	Celkem	504	40,9
		- z toho EU	504	40,9
0303	Ryby zmrazené	Celkem	691,6	44
		- z toho EU	691,6	44
0304	Ryby opracované, filé	Celkem	3 444,9	182,8
		- z toho EU	3 444,9	182,8
0305	Ryby sušené solené uzené, rybí moučka	Celkem	441,9	31,5
		- z toho EU	410,3	28,2
0306	Langusty, humři, krevety, krabi a raci	Celkem	13,9	3,9
		- z toho EU	10,6	3,5
0307	Měkkýši a jiní vodní bezobratlí	Celkem	227	31,9
		- z toho EU	227	31,9

Pramen: Celní statistika

Poznámka: * Jedná se o celní položku 0301, ze které jsou vyjmuty údaje týkající se akvarijních ryb.

Dovoz ryb, koryšů, měkkýšů a ostatních bezobratlovců do ČR v roce 2006 dle celních položek

CP	Název skupiny		Množství (t)	Hodnota (mil. Kč)
0301	Ryby živé*	Celkem	697,9	47,6
		- z toho EU	697,9	47,6
0302	Ryby čerstvé, chlazené	Celkem	1 359,5	185,5
		- z toho EU	590,4	91,8
0303	Ryby zmrazené	Celkem	9 649,7	352,7
		- z toho EU	6 355,6	209,8
0304	Ryby opracované, filé	Celkem	25 148	1 129,4
		- z toho EU	9 500	426,4
0305	Ryby sušené solené uzené, rybí moučka	Celkem	1 091	117,3
		- z toho EU	1 048	101,8
0306	Langusty, humři, krevety, krabi a raci	Celkem	267,6	60,5
		- z toho EU	131	28,4
0307	Měkkýši a jiní vodní bezobratlí	Celkem	677,6	65,6
		- z toho EU	444	43,8

Pramen: Celní statistika

Poznámka: * Jedná se o celní položku 0301, ze které jsou vyjmuty údaje týkající se akvarijních ryb.

Vývoz ryb, koryšů, měkkýšů a ostatních bezobratlovců z ČR v roce 2006 dle celních položek

CP	Název skupiny		Množství (t)	Hodnota (mil. Kč)
0301	Ryby živé*	Celkem	9 934	493,8
		- z toho EU	9 837,8	490,7
0302	Ryby čerstvé, chlazené	Celkem	268,4	18,3
		- z toho EU	195,8	13,7
0303	Ryby zmrazené	Celkem	816,9	55,1
		- z toho EU	816,9	55,1
0304	Ryby opracované, filé	Celkem	5 000	255,1
		- z toho EU	4 962	253,8
0305	Ryby sušené solené uzené, rybí moučka	Celkem	499	37,8
		- z toho EU	499	37,8
0306	Langusty, humři, krevety, krabi a raci	Celkem	16,9	5,6
		- z toho EU	16,9	5,6
0307	Měkkýši a jiní vodní bezobratlí	Celkem	161,4	20,7
		- z toho EU	161,4	20,7

Pramen: Celní statistika

Poznámka: * Jedná se o celní položku 0301, ze které jsou vyjmuty údaje týkající se akvarijních ryb.

Dovoz ryb, koryšů, měkkýšů a ostatních bezobratlovců do ČR v roce 2007 dle celních položek

CP	Název skupiny		Množství (t)	Hodnota (mil. Kč)
0301	Ryby živé*	Celkem	449	22,5
		- z toho EU	449	22,5
0302	Ryby čerstvé, chlazené	Celkem	562,5	71,3
		- z toho EU	215	31,1
0303	Ryby zmrazené	Celkem	4 672,9	166
		- z toho EU	3 594	112
0304	Ryby opracované, filé <i>Údaje nejsou u této položky k dispozici</i>	Celkem		
		- z toho EU		
0305	Ryby sušené solené uzené, rybí moučka	Celkem	641	63,8
		- z toho EU	624	59
0306	Langusty, humři, krevety, krabi raci	Celkem	152	30,4
		- z toho EU	56,6	13,2
0307	Měkkýši a jiní vodní bezobratlí	Celkem	391	29,6
		- z toho EU	369	26,7

Pramen: Celní statistika

Poznámka: * Jedná se o celní položku 0301, ze které jsou vyjmuty údaje týkající se akvarijních ryb.

Poznámka: * Pro rok 2007 jsou uvedeny údaje do 31. 5. 2007.

V rámci údajů EU pro rok 2007 nejsou uvedeny údaje pro Bulharsko a Rumunsko

Vývoz ryb, koryšů, měkkýšů a ostatních bezobratlovců z ČR v roce 2007 dle celních položek

CP	Název skupiny		Množství (t)	Hodnota (mil. Kč)
0301	Ryby živé*	Celkem	3 813	188,5
		- z toho EU	3 811	188,4
0302	Ryby čerstvé, chlazené	Celkem	74	5,7
		- z toho EU	18	2,6
0303	Ryby zmrazené	Celkem	272	19,2
		- z toho EU	271,8	19,1
0304	Ryby opracované, filé <i>Údaje nejsou u této položky k dispozici</i>	Celkem		
		- z toho EU		
0305	Ryby sušené solené uzené, rybí moučka	Celkem	366,8	29,6
		- z toho EU	366,6	29,5
0306	Langusty, humři, krevety, krabi a raci	Celkem	11,7	3,8
		- z toho EU	11,7	3,8
0307	Měkkýši a jiní vodní bezobratlí	Celkem	92	12,6
		- z toho EU	92	12,6

Pramen: Celní statistika

Poznámka: * Jedná se o celní položku 0301, ze které jsou vyjmuty údaje týkající se akvarijních ryb.

Poznámka: * Pro rok 2007 jsou uvedeny údaje do 31. 5. 2007.

V rámci údajů EU pro rok 2007 nejsou uvedeny údaje pro Bulharsko a Rumunsko

**Zahraniční obchod s rybami, koryšši, měkkýši a ostatními bezobratlovci celkem
(v tunách) celní položky: 0301 – 0307**

Rok	Dovoz	Vývoz	Saldo
2001	31 632	12 256	-19 376
2002	30 121	11 985	-18 136
2003	31 180	11 973	-19 207
2004	35 617	13 048	-22 569
2005	38 746	14 784	-23 962
2006	38 892	16 697	-22 195
2007*	6 870	4 631	- 2 239

Pramen: Celní statistika

Poznámka: * Pro rok 2007 jsou uvedeny údaje do 31. 5. 2007.

Jedná se o celní položku 0301, ze které jsou vyjmuty údaje týkající se akvariálních ryb.

Do České republiky se doveze více ryb, než je vyvezeno. Dovoz ryb převyšuje vývoz a to více než dvojnásobně. Vysoká hodnota importu je způsobena především značným množstvím dovezených mořských ryb a produktů z nich vyrobených. Na druhé straně import ryb živých je mnohem nižší než vývoz této celní položky. Nejvíce zastoupený ve vývozu živých ryb je setrvalet kapr.

ZPRACOVNÝ RYB

Zpracování ryb navazuje na vlastní rybářskou produkci. V roce 2006 v rámci Rybářského sdružení České republiky zpracovávalo ryby 15 specializovaných provozů. Celkem 13 z nich má povolení k vývozu vyráběného sortimentu výrobků z ryb do zemí Evropské unie. Vedle sladkovodních ryb se v devíti provozech zabývají rovněž zpracováním mořských ryb. Toto zpracování mořských ryb, jejichž nákup jako suroviny pro zpracování převyšuje množství sladkovodních ryb zpracovaných v živém, pomáhá zlepšovat ekonomickou situaci zpracovatelských podniků. Všechny zpracovatelské provozy jsou schopny dodávat zmrazené výrobky z ryb. Uzení zpracovaných sladkovodních a mořských ryb provádí 9 subjektů. Podíl zpracovávaných sladkovodních ryb do podoby základních polotovarů (u kapra na půlky, steaky, filety) zůstává po řadu let bez významnějších změn. Příčinou stagnace ve zpracování ryb není technická nepřipravenost sektoru, ale sezónnost ve spotřebě a jistá konzumentská setrvačnost v názoru, že jen živá ryba je nejkvalitnější. Překážkou, která ovlivňuje celkový objem zpracování ryb, je také skutečnost, že nabízeným výrobkům z ryb cenově konkurují jiné substituční potraviny.

**Přehled o úrovni a užití zpracovaných sladkovodních ryb v České republice
v letech 2000 – 2006 (v tunách)**

Rok	Množství ryb určených ke zpracování v živém stavu v tunách	Z toho užití (půlky, filety, steaky aj.)	
		ve vnitřním trhu	na vývoz
2000	2 115	1 601	514
2001	2 097	1 725	372
2002	1 610	1 373	237
2003	1 800	1 309	491
2004	1 720	1 161	559
2005	2 170	1 314	856
2006	1 920	1 474	446

Pramen: Rybářské sdružení České republiky

SLADKOVODNÍ RYBY PRO EVROPSKÝ TRH A PRODUKCE CHOVNÝCH RYB V EVROPĚ (z pohledu EU)

Podle Food and Agriculture Organization (FAO – Organizace OSN pro výživu a zemědělství) trvá ve světě stále trend z 90. let minulého století, tedy stagnace produkce sladkovodních ryb z komerčního rybolovu ve volných vodách (zhruba 95 milionů tun v roce 2003) a na druhé straně růst produkce z akvakultury. FAO předpokládá, že produkce akvakultury vzroste ze současných 55 milionů tun na více než 65 mil. tun v roce 2020 (podle optimistických předpokladů by dokonce měla dosáhnout až 95 milionů tun).

Sladkovodní akvakultura může do budoucna znamenat částečné řešení požadavků na ryby jako potravinu při současném trendu snižování lovu mořských ryb.

V Evropě má sladkovodní chov ryb silnou tradici, ve srovnání s akvakulturou mořských ryb je však méně inovační, méně schopný diverzifikace a tím také i méně ziskový; v pozadí toho pak stojí jeho fragmentace a vzájemná konkurence jednotlivých producentů. Evropští chovatelé nedokázali plně využít nové produkční metody, nedokázali se zcela adaptovat na novou tržní situaci, věnovali jen omezenou pozornost změnám konzumentských požadavků a tržních trendů, případně reagovali na ně nekoordinovaně. Výsledkem pak byl pomalejší růst prodeje sladkovodních ryb a nízká ekonomická efektivnost. Nicméně, potenciál i nadále zůstává a bude jen otázkou uplatňování správné strategie (od chovu přes vývoj nových výrobků až po marketingové aktivity), aby celý sektor evropské sladkovodní akvakultury rostl daleko výraznějším tempem. Z hlediska uchování a regenerace mořských zdrojů v mnoha ohrožených oblastech (např. Středozevní moře), bylo by do budoucna žádoucí, aby produkty sladkovodní akvakultury mohly částečně nahrazovat spotřebu některých mořských ryb. Jedná se především o ty mořské druhy, kde kvóty a povolené odlovy je nutné z důvodu špatných stavů neustále redukovat.

Evropský trh sladkovodních ryb je poměrně uceleným komplexem. Zatímco Norsko, Španělsko, Francie, Itálie a Německo dominují jak v produkci, tak v tržním objemu, Finsko, Estonsko, Island a Norsko jsou zeměmi s nejvyšší spotřebou sladkovodních ryb na obyvatele. Německo, Francie, Itálie a Španělsko jsou nejvýznamnějšími a nejperspektivnějšími trhy pro prodej sladkovodních ryb. V otázce perspektivy trhů se sladkovodní akvakulturou hraje pochopitelně nejdůležitější roli jak územní velikost státu, tak i počet jeho obyvatel. Jako další faktory lze uvést např. tradiční návyky obyvatelstva i promyšlenou propagaci, která může vést k určitým změnám v tradičním jídelníčku. Prosazení určitých změn v jídelníčku je však záležitostí delšího časového horizontu a to především díky evropským tradicím a návykům obyvatelstva.

Mezi nejvýznamnější producenty sladkovodních ryb v zemích EU patří:

Španělsko, Francie, Itálie, Velká Británie a Řecko.

Následujících sedm největších producentů akvakultury v Evropské Unii je citováno tak, jak jsou uvedeny podle údajů Eurostatu – **Fakta a údaje o CFP/Základní údaje o Společné politice v oblasti rybolovu** – vydání 2006 (v těchto údajích je ovšem akvakultura chápána v širším měřítku – zahrnuje produkci sladkovodních ryb, měkkýšů a koryšů.):

1. Španělsko	313 288 tun / rok 2003
2. Francie	245 846 tun / rok 2003
3. Itálie	91 662 tun / rok 2003
4. Velká Británie	181 837 tun / rok 2003
5. Řecko	101 209 tun / rok 2003
6. Německo	74 280 tun / rok 2003
7. Irsko	62 516 tun / rok 2003
Norsko – uvedeno pro srovnání se zeměmi EU	582 016 tun / rok 2003

Výše produkce zůstává v posledních letech na stejné úrovni. Ve srovnání s těmito zeměmi je produkce tržních ryb (bez výlovu na udici) v České republice za rok 2006 – 20.431 tun.

Akvakultura hraje v několika evropských regionech významnou socioekonomickou roli a toto odvětví má před sebou i nadále světlou budoucnost. V rámci EU se produkce akvakultury pohybuje na hodnotě 1,4 miliónů tun a jeho hodnota dosahuje téměř 2,8 miliard EUR.

Z celkové produkce světové akvakultury se jedná přibližně o 2,5 % objemu a 4,6 % její hodnoty. Státy Evropské unie mají vedoucí postavení v produkci např. pstruha duhového, slávky jedlé či úhoře říčního.

Srovnání: podle posledních statistických údajů FAO jsou uváděny následující největší světoví producenti v akvakultuře, jedná se o data za rok 2004: (i v těchto údajích největších světových producentů je akvakultura chápána rovněž v širším pojetí a zahrnuje jak chov sladkovodních ryb, tak i chov měkkýšů a koryšů).

1. Čína – největší světový producent v akvakultuře	30. 614.968 tun / rok 2004
2. Indie	2. 472.335 tun / rok 2004
3. Vietnam	1. 198.617 tun / rok 2004
4. Thajsko	1. 172.866 tun / rok 2004
5. Indonésie	1. 045.051 tun / rok 2004

Pramen: statistické údaje FAO

Produkce chovaných ryb v Evropě a trh sladkovodních ryb v rámci celé Evropy (z pohledu FEAP)

FEAP ** : The Federation of European Aquaculture Producers / Federace evropských producentů akvakultury. Tato federace vznikla původně jako Federace chovu evropského lososa v roce 1968 v Ženevě. Postupem doby dochází k přidružení dalších svazů. Česká republika je v této federaci zastoupena Rybářským sdružením České republiky. V současné době sdružuje 28 různých asociací z 23 evropských zemí. Jedná se převážně o země Evropské unie, dalšími členy jsou Norsko, Chorvatsko, Faerské ostrovy a Turecko.

Limitované možnosti mořského rybolovu (promítající se i do výrazného snižování kapacity rybářské flotily) spolu s podobně omezeným komerčním rybolovem ve vnitrozemských vodách jsou do jisté míry vyvažovány mírně se zvyšující produkcí chovaných ryb a to jak sladkovodních, tak mořských. Tato situace se projevuje i ve statistice.

Pod pojmem evropské akvakultury nelze vidět jen odchované ryby. Významné objemy produkce akvakultury činí měkkýši (koryši tvoří pouhý doplněk). Jen v zemích samotného Středomoří se jich produkuje statisíce tun a tvoří zde tradiční součást trhu.

Celková produkce chovaných ryb ve FEAP sledované Evropě dosáhla v roce 2006 objemu 1,423 mil. tun s předpokladem dalšího mírného růstu v roce 2007 na 1,504 mil. tun. V období 2000 – 2006 došlo v evropské produkci ryb k nárůstu o celkem 25 %, což dokazuje stabilizovaný udržitelný růst tohoto sektoru. Skutečností ovšem je, že ne všechny druhové skupiny ryb se na tomto růstu podílejí; k mírnému poklesu došlo například u kaprovitých ryb, k daleko hlubšímu pak u úhoře či jeseterů. Naopak nahoru šla produkce u lososa a chovaných mořských ryb. Vývoj produkce ve vybraných druhových skupinách ryb předkládá Tabulka 1.

Tab. 1: Vývoj produkce ve vybraných druhových skupinách chovaných ryb (v tis. tun)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kaprovité ryby	79,3	77,7	72,7	73,3	73,0	73,3	72,7
Pstruh (>1,5 kg)	97,1	116,6	142,6	123,9	111,5	106,8	113,2
Pstruh (porcový)	239,7	234,1	224,6	218,5	222,9	214,8	213,9
Losos	611,0	640,8	671,8	756,8	717,0	749,0	763,6
Mořan tmavý	57,8	56,2	61,1	62,1	68,7	79,7	96,4
Mořčák evropský	73,2	77,0	79,8	88,3	88,9	93,8	113,6

Zemí s vysokým tempem růstu produkce ryb v období 2000 – 2006 je tradičně Norsko. Dominuje zde losos, doplnkově pak velký pstruh duhový (>1,5 kg). Celkový nárůst produkce za dané období činí 47 %; ta v roce 2006 činila 690,9 tisíc tun a Norové předpokládají, že v roce 2007 dosáhnou dalšího růstu na úroveň 756 tisíc tun.

Procenticky ještě vyšší nárůst (62 %) zaznamenává Řecko, které v roce 2006 dosáhlo produkce především mořana tmavého a mořčáka evropského v objemu 100 tisíc tun; i tady se kalkuluje, že v roce 2007 dojde k navýšení na 110 tisíc tun. Chované mořské ryby stojí i za růstem produkce ve Španělsku (24 % za dané období) a Turecku (10%).

Na druhé straně se mírně propadly země se zavedeným chovem pstruha, v nichž v 70. a 80. letech minulého století jeho produkce rok od roku výrazně narůstala. V Dánsku objemy produkovaného pstruha v období 2000-2006 klesly o 7 %, ve Francii o 19 %, v Itálii o 6 %.

V chovu porcového (tabulového) pstruha se praktikují dvě technologie: jednak se odchovává tzv. „bílý“ pstruh, tedy se standardní světlou svalovinou, jednak pak pigmentovaný pstruh, kde zbarvení svaloviny (připomínající lososa) se dosahuje předkládáním krmiv obohacených o přirozené či syntetické karoteny. Všechny velké producentské země bílého pstruha radikálně snížily svou produkci, u pigmentovaného pstruha naopak došlo u některých zemí k navýšení produkce (viz tabulka 2).

Tab. 2: Vývoj produkce porcového pstruha v rozhodujících evropských zemích (v tis. tun)

	2000	2002	2004	2006		2000	2002	2004	2006
Bílý pstruh					Pigmentovaný pstruh				
Velká Británie	15,2	12,2	12,2	10,7	Dánsko	23,0	24,0	22,5	22,5
Dánsko	7,0	7,0	6,5	6,5	Německo	21,0	22,0	22,0	22,0
Francie	35,0	30,0	25,0	21,0	Itálie	19,0	17,5	22,0	22,0
Itálie	24,7	22,8	17,0	17,0	Polsko	10,2	11,0	13,5	18,5
Španělsko	20,5	23,2	22,5	12,0	Španělsko	8,0	5,8	9,0	12,0
					Turecko	42,6	35,0	38,0	38,0

Produkce kaprovitých ryb je v EU dlouhodobě stabilizovaná a přizpůsobená reálnému požadavku trhu. Celkem se v zemích evropské pětadvacítky (údaje do konce roku 2006) produkuje ročně kolem 73 tisíc tun těchto ryb a není předpoklad, že by se produkce měla perspektivně výrazněji měnit ať již směrem nahoru či dolů. O objemech kaprovitých ryb odchovávaných v dalších, především východoevropských zemích není dostatek seriózních statistických informací a lze jen na základě některých indicií odhadovat, že se v nich celkem odchovává zhruba stejné množství jako v EU. Celoevropský prostor by tak mohl ročně produkovat zhruba 120 až 150 tisíc tun kaprovitých ryb. Bližší pohled pak nabízí Tabulka 3.

Tab.3: Vývoj produkce kaprovitých ryb ve vybraných zemích EU (v tis. tun)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kapr							
Chorvatsko	2,3	3,0	2,0	1,9	1,9	1,9	1,9
Rakousko	0,6	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Belgie/Lucembursko	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Česká republika	17,1	17,4	16,6	16,9	17,0	17,8	18,0
Francie	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0
Německo	10,5	10,5	10,5	10,5	10,5	10,5	10,5
Maďarsko ^{*)}	13,9	12,8	13,8	13,0	13,0	13,0	13,0
Polsko	22,6	21,5	18,0	19,2	18,8	18,0	18,0
Amur a tolstolobik:							
Česká republika	0,7	1,2	1,0	1,0	0,8	1,0	0,8
Maďarsko	3,9	3,7	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2
Polsko	1,5	1,5	1,5	1,2	0,9	1,0	1,1

Poznámka: ^{*)} Maďarsko zahrnuje do FEAP statistiky i produkci násadového materiálu. Hodnota produkce tržních ryb se pak ročně pohybuje v mezích 7 až 9 tisíc tun.

Celková hodnota produkce chovaných ryb v členských zemích FEAP (ve farmářských cenách) rok od roku mírně narůstá (což je spíše důsledek inflačního růstu cen než odraz srovnatelně reálné hodnoty rybiho masa). V roce 2006 činila 4793 mil. EUR, z toho na lososa připadalo 2704 milionů EUR, na pstruha (velkého a porcového společně) 859 mil. EUR, a na kaprovité ryby 43 mil. EUR.

Pro chovatele je rozhodující pohled na vývoj farmářských cen za jednotlivé druhové skupiny ryb. Ceny se vyvíjely podle dané situace na trhu. Obecně lze konstatovat, že v rámci celé FEAP (všech členských zemí) došlo v období 2000-2006 k poklesu farmářských cen u mořských chovaných ryb (narůstající vzájemná konkurence zemí v pásmu Středomoří). Po dramatických situacích zejména v letech 2002 a 2003 se postupně podařilo stabilizovat cenu lososa na úrovni roku 2000, nicméně nejbližší výhled naznačuje, že v letošním roce 2007 zřejmě znovu dojde k jejímu poklesu. Podobně se podařilo zastavit propadající se cenu pstruha a stabilizovat ji rovněž na úrovni roku 2000 (i zde se však v blízké perspektivě očekává její mírný pokles). Kaprovité ryby dosáhly naopak mírného nárůstu farmářské ceny, v neposlední řadě i proto, že se podařilo vybalancovat produkci především kapra s požadavky trhu tak, že nedochází k neřízené a k dumpingovým cenám vedoucí mezinárodní konkurenci. Své sehrává i relativně malý objem těchto ryb, majících své tradiční ustálené trhy. Vývoj farmářských cen u základních druhových seskupení předkládá Tabulka 4.

Tab. 4: Vývoj farmářské ceny u vybraných druhových skupin chovaných ryb – průměr za všechny země FEAP (v EUR za kg ryb)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kaprovité ryby	1,40	1,52	1,68	1,57	1,74	1,56	1,89
z toho kapr	1,46	1,56	1,73	1,63	1,76	1,60	2,00
Losos ^{*)}	3,49	2,57	2,42	2,34	2,67	2,95	3,54
Pstruh ^{**)}	2,55	2,22	2,14	2,11	2,10	2,29	2,57

Poznámka: ^{*)} Průměr za všechny hmotnostní kategorie

^{**)} Průměr za pstruha >1,5 kg a porcového

U samotného pstruha jsou však rozdíly farmářských cen značné a to v závislosti na typu ryby. V roce 2006 byly například průměrné ceny následující: pstruh porcový bílý – 2,23 EUR/kg; pstruh porcový pigmentovaný – 2,28 EUR/kg; pstruh >1,5 kg – 3,15 EUR/kg.

Farmářské ceny ryb ovlivňují ryby dovážené do Evropy zejména ze třetích zemí (příkladem je losos a pstruh z Jižní Ameriky). Trh kapra zatím takovými dovozy bezprostředně ohrožen není (menší množství této ryby, importované z Asie, na českém trhu příliš neuspělo a zřejmě by tento kapr nenašel velkou odezvu ani v zemích dovážejících jej z České republiky). I proto zatím není také vážněji

ohrožen jeho vývoz směřující především do Německa, Rakouska a na Slovensko, neboť importéři se mohou na jeho tradiční, téměř organickou kvalitu, po dlouhé roky známou na tamních trzích, plně spolehnout.

Pramen: Rybářské sdružení České republiky

Obchod, konzumentské trendy a preference, distribuce

Obchod podle typu produktu

Evropské sladkovodní ryby jsou obchodovány především jako živé nebo čerstvé/chlazené. V obchodních tendencích však existují značné rozdílnosti, a to v závislosti na jednotlivých druzích. Zatímco pstruh, kapr a úhoř jsou většinou mezi evropskými zeměmi obchodovány jako živé a čerstvé, nilský okoun, sumeček a tilapie, které jsou importovány ze zemí mimo Evropu, mají podobu čerstvých nebo zmrazených filetů.

Konzumentské preference a trendy

Obyvatelé severní Evropy většinou konzumují jak bílé, tak červené rybí maso, zatímco v jižní Evropě je preferováno červené maso. Konzumenti ze severní Evropy také většinou nakupují zpracované výrobky ze sladkovodních ryb, v jižní Evropě se tradičně dává přednost konzumaci čerstvě smažené nebo grilované ryby.

Obecně pak v celé Evropě platí jistá pravidla konzumentského chování:

- 1) Věk spotřebitele hraje nezanedbatelnou roli v konzumaci ryb a rybích výrobků – starší lidé tvoří rozhodující kategorii konzumentů hlavních druhů sladkovodních ryb (pstruh, kapr, úhoř). Mezi důvody této skutečnosti patří tradice, zvyky, potřebný čas a zkušenost při přípravě živých nebo celých čerstvých ryb v domácím prostředí. Podle jedné francouzské studie jsou konzumenti těchto sladkovodních ryb rozdělení ve Francii do následujících kategorií:
 - zhruba 40 % konzumentů je starších nad 65 let;
 - zhruba 33 % konzumentů je ve stáří mezi 50 až 65 lety;
 - zhruba 20 % konzumentů je mezi 35 až 49 lety;
 - zbytek tvoří konzumenti mladší než 35 let.
- 2) Rostoucí požadavek na sofistikovanější výrobky ze sladkovodních ryb – změny v sociálních a demografických faktorech zvýšily požadavek na polotovary a hotové výrobky. Zvyšující se účast žen v pracovním procesu a stále vyšší nároky na životní tempo rovněž vedou k odklonu od přípravy živých/čerstvých ryb v domácím prostředí a naopak stále častěji spotřebitelé vyžadují produkty, jejichž příprava je časově nenáročná. V posledních letech vzrůstá v Evropě odbyt čerstvých filetů, rovněž tak zmrazených filetů, dále pak ryb konzervovaných či upravených marinováním a uzením.
- 3) Cena jako podstatný faktor – cena je významný prvek pro konečného zákazníka, který – i když má rád ryby – neakceptuje vyšší cenu než je u ostatních živočišných bílkovin (drůbež, vepřové). V evropských zemích pak existují určité rozdíly – ne všichni Evropané považují cenu ryb za zcela určující – tato skutečnost je způsobována především tradicí, která ovlivňuje částečně i dnes skladbu běžného jídelníčku.
- 4) Nedávné studie ukázaly, že Evropané utratí za potraviny zhruba 20 % svých příjmů (je zde ale velká variabilita: němečtí spotřebitelé jen 8 %, na druhé straně Řekové 37 %). V mnoha zemích má cena ryb svou bariéru, za kterou už konzument nejde (v Německu je to 3 EUR za porci nakupované ryby).
- 5) Kvalita a výsledovatelnost – většina konzumentů si je vědoma kvality a zdravotního významu rybího masa. Vedle toho však stále častěji začínají vnímat jak je ryba produkována, nakolik podmínky chovu odpovídají požadavkům na péči (welfare) o ryby a také zda zpracování ryb probíhalo za striktních hygienických podmínek (HACCP)*. Od roku 2006 k tomu navíc přistupuje

i povinnost případné zpětné vysledovatelnosti celé „cesty“ výrobku od chovu po zpracování. I proto dnes existují skupiny konzumentů preferujících organické ryby a připravených zaplatit za ně až o 75 % více než za standardní ryby. Přesto se zatím sektor trhu organických ryb nikterak rychle nerozvíjí a představuje jen zhruba 1 % celkového evropského trhu.

* HACCP je zkratkou anglického názvu Hazard Analysis and Critical Control Points angl. - Analýza nebezpečí a kritické kontrolní body. Tento systém, slouží k preventivním opatřením, postupům a ovládní nebezpečí nákazy potravin a pokrmů, ke kterým by mohlo dojít během výroby, zpracování, manipulaci, skladování či prodeji konečnému spotřebiteli.

Spotřeba sladkovodních ryb v Evropě sestává z ryb chovaných a ulovených komerčním rybolovem, případně rekreačním rybolovem, pokud ulovené ryby skončí na talíři. Celoevropská průměrná spotřeba sladkovodních ryb se pohybuje kolem 1,48 kg na osobu a rok. Nejvyšší spotřeba je v severní Evropě (v čele je Finsko – 13 kg). Trh sladkovodních ryb má vysoký potenciál ve Francii, v Německu, v Itálii a Španělsku, neboť v těchto zemích se zatím jejich spotřeba pohybuje kolem 1 kg a má tedy poměrně nezanedbatelný prostor k růstu.

Evropské země vykazují v posledních třech letech následující průměrnou spotřebu sladkovodních ryb na obyvatele za rok:

Finsko	13,0	Česká republika	1,4
Estonsko	4,7	Švýcarsko	1,4
Island	4,0	Polsko	
Norsko	3,5	Francie	
Dánsko		Německo	1,0
Maďarsko	1,8	Itálie	
Rusko	1,8	Španělsko	1,0

Ukazuje se, že Evropa má stále tržní potenciál pro sladkovodní ryby, nikoliv však pro vysoce sofistikované výrobky z nich. Klíčovými slovy současných konzumentů jsou „vhodný a zajímavý výrobek, dobrá kvalita a odpovídající cena“.

Distribuce

Distribuce sladkovodních ryb na evropský trh je založena na těchto základních článcích: distribuce přímo z farem, velkoobchodní trh a distribuční centra dodávající ryby na zpracování, do maloobchodního či cateringového sektoru stejně jako na lokální trhy.

- Prodej ryb přímo z farem – může být velice ziskové prodávat ryby přímo do maloobchodních řetězců a tedy konečným konzumentům. V některých zemích jde o úspěšnou praxi (zejména v Německu a Francii) zaručující konzumentům vysokou čerstvost ryb a nižší ceny. V Německu zhruba polovina pstruhařů takto dodává ryby živé i zpracované. Forma se osvědčuje všude tam, kde umístění farem vyhovuje podmínkám pro prodej ryb.
- Velkoobchodní trh – více než 50 % produktů sladkovodní akvakultury vstupuje na evropský trh prostřednictvím velkoobchodů.
- Distribuční centra – jsou rostoucím sektorem zahrnujícím logistické trhy a aukce asistující společnostem ve využití interního marketingu, místních dealerů a dealerů pro dovoz. V Německu jsou například největší distribuční střediska situována na letišti ve Frankfurtu a v Mnichově (pro čerstvé ryby), v Brémách (pro zmrazené přepracované ryby), v Hamburku (zejména pro kapra) a v Kolíně (importy ryb z Francie). Přímý import nilského okouna organizovaný německými dovozci je dobrým příkladem distribučního řetězce vytvářejícím lepší obchodní podmínky pro produkt.

Oficiální statistiky pro distribuční řetězce se ve vztahu k sladkovodním rybám nevedou, ale podle marketingových expertů situace závisí na druhu ryby a na čase, kdy byla ryba uvedena na trh. Nejtradičnější druhy jako kapr a pstruh jsou obchodovány živé/čerstvé a primárními výstupy jejich prodeje jsou obchodníci s rybami, rybí trhy a specializované maloobchody. Zmrazené a čerstvé filety z nilského okouna, nového výrobku importovaného na evropský trh, jsou prodávány jak v tradičních, tak moderních obchodech (supermarketech). Zmrazený sumeček a tilapie (ty byly na trh uvedeny o něco později) jsou většinou prodávány pouze v moderních maloobchodních řetězcích.

Některé maloobchodní řetězce (například v Německu) svou prodejní politikou umožňují nabízet pouze zmrazené ryby a hotové rybí výrobky. Na druhé straně ve Francii zhruba 80 % ryb prochází velkými řetězci majícími dobře upravené a organizované prostory pro nabídku čerstvých ryb. V Itálii zhruba 50 % všech ryb je prodáno v supermarketech.

K dosažení vyšší efektivity umístování ryb do distribučních řetězců mohou být z pohledu producentů užitečná následující doporučení:

- Pro evropskou akvakulturu je důležitým prvkem přímý prodej od producenta do maloobchodu (přímo ke konzumentu). Zejména pokud jde o kapra a pstruha, produkované na velkém množství menších farem. Tento postup zkracuje distribuční interval, což pozitivně ovlivní úspory producentů.
- Z pohledu importérů i konzumentů je efektivní přímý dovoz (nižší ceny). Nilský okoun by v Německu nebyl na trhu tak úspěšný, kdyby místní importéři nevytvořili kontakty s africkými producenty a nezačali rybu dovážet přímo. To pak umožnilo snížit cenu produktu téměř na polovinu ceny okouna dováženého prostřednictvím Belgie či Nizozemska.
- Zpracovatelský sektor je významným hráčem v distribuci ryb. V oblasti sladkovodních ryb však zatím zůstává pozadu (s výjimkou menších zpracovatelů produkujících uzeného pstruha a úhoře). Hlavním problémem je kontinuita množství ryb potřebných k udržení nepřetržitého chodu zpracovatelských linek. I pro nejbližší budoucnost zřejmě bude v této oblasti dominovat jednodušší zpracovávání ryb na porce a filety.
- Významnou úlohu v koncovém prodeji ryb hraje i sektor cateringu a restaurací. Zavedení tilapie do cateringového sektoru ve Velké Británii (například „fish and chips“) je ukázkou úspěšného marketingu výrobku podle požadavku konzumentů. Využití candáta v německém cateringovém sektoru je jiným příkladem uplatnění sladkovodní ryby v tomto sektoru. Podle nedávné francouzské studie bylo 40 % pstruha zkonsumováno v restauracích, což dokládá významnost tohoto distribučního kanálu.

Pramen: FAO – GLOBEFISH, prosinec 2005

K vývoji stavu kormoránů v Evropě a jejich působení v rybnících

V současnosti rozeznáváme u kormorána velkého (*Phalacrocorax carbo*) sedm poddruhů (konstantních přirozených forem), z nichž jsou pro Evropu rybářsky významné dva poddruhy. Na atlantickém pobřeží je to tzv. atlantická forma (*Phalacrocorax carbo carbo*) a pro evropské vnitrozemí pak tzv. pevninská forma (*Phalacrocorax carbo sinensis*). Tato pevninská forma se pak vyskytuje ve dvou velkých subpopulacích – v jedné západní „sinensis-populaci“, do níž se počítají stavy kormoránů ve střední Evropě, a v jedné východní „sinensis-populaci“ s těžištěm v dunajské deltě, oblasti Černého moře a Ukrajiny.

I když oba poddruhy byly již dostatečně popsány, přesto zůstaly v mnoha ornitologických příručkách nerozděleny a kormorán je stále prezentován jen jako zcela jednolitý, nedělitelný druh, bez reálné diferenciace. V odborné a vědecké ornitologické literatuře se o poddruzích kormorána hovoří včetně odkazů na jejich předchozí hnízdiště v evropském vnitrozemí, avšak bez detailního popisu těchto forem.

Je skutečností, že oba poddruhy vypadají navenek velmi podobně a sotva je mohou ornitologové na pobřeží Norska, Anglie či západní Francie pouhým okem rozeznat. Poddruh z atlantického pobřeží

je větší a těžší než „sinensis-populace“, má delší zobák, svatební zbarvení dospělých kormoránů působí metalicky stříbrně až tmavomodře a má méně bílých ozdobných pír na hlavě. Pevninský (vnitrozemský) poddruh je menší, dospělí jedinci mají světleji strukturované peří, na hlavě pak nosí více ozdobných pír. Separované poddruhy vykazují zeměpisně trvalé rozdíly v rozšíření i způsobu života a ke křížení dochází jen v rámci úzkých přeletových zón jejich teritoria rozšíření.

Přísnými ochrannými tendencemi a vlivem přísných právních předpisů se tento pevninský (vnitrozemský) silně přizpůsobivý poddruh v několika málo desetiletích ve střední Evropě nezvykle intenzivně rozšířil. Celkový stav samotné západní „sinensis-populace“ je odhadován (k podzimu 2006) na více než 1 milion ptáků. Společně s východní „sinensis-populací“ obnáší celkový stav už daleko přes 2 miliony jednotlivců.

Oproti poddruhu z atlantického pobřeží je středoevropská „sinensis-populace“ charakterizována v podobě individuálního ptáka letícího přes pevninu a vytvářejícího pak v zimě obávané koncentrace poblíž vodních ploch. Škody na stavech rybích populací a poškození celého vodního ekosystému jsou nepřehlédnutelné a mají v současnosti varovný nepřijatelný rozsah. Tyto škody mají svou příčinu v masovém přemnožení tohoto poddruhu a ve zcela jiném způsobu života tohoto živočicha.

Na mnoha vodách se uměle změnila podmínky – došlo k zadržení vod namísto dříve tekoucích vod, byly sníženy a upraveny břehy a také ochranný status výrazně ovlivnil vývoj stavu populace kormorána. To všechno vedlo k tomu, že tento vitální a navíc značně mobilní pták se výrazně rozšířil.

Pevninský poddruh *Phalacrocorax carbo sinensis* je podle populační ekologie jakýmsi „oportunistou“, jehož populační dynamika nenásleduje zákonitě klasický systém „kořist – dravec“. Je-li jedno povodí zcela vyžráno, táhnou hejna kormoránů dále. Kompletně vyžraná povodí nelimitují další vývoj stavu kormoránů. Už po více let je pozorováno, že tímto pevninským poddruhem jsou dobývána další menší povodí a že dochází ke vzniku malých kolonií kormoránů na úkor zmenšování jejich původních velkých kolonií. Pokud nedojde k omezení masového rozmnožování těchto ptáků, budou se stavy kormoránů dále vyvíjet a zvyšovat, byť se v poslední době zdá, že početní nárůst jedinců byl zpomalen a snížila se tak jejich přírůstková křivka.

Kormorán je vysoce specializovaný lovec ryb, nemá žádné nepřátele a vykazuje velký akční rádius. Pro příjem potravy letí ptáci až do vzdálenosti 50 km. V chladném ročním období pořádají daleké cesty na jih, aby dosáhli povodí bez ledového pokryvu, například z Finska až do Bavorska. Denní množství potravy jednoho jedince se odhaduje kolem 500 g ryb, přijímaná velikost ryby leží mezi 1 až 900 g. Pokud vycházíme z toho, že v Evropě žijí nejméně 2 miliony kormoránů, pak tito predátoři zkonzumují denně jednu tunu ryb. To je neuvěřitelné a varující množství a když k tomuto množství ještě přičteme neúspěšný lov, poranění a stres, škody dosahují daleko vyšších hodnot.

Rybníky tvoří pro kormorána ideální příležitost k lovu. Tomu pak také odpovídají ztráty na rybách a hospodářské škody.

Kaprová rybníkářství využívají rozlehlé vodní plochy a jsou proto podobně jako celá povodí technicky neochranitelná. Zvláště ohrožená je přítom produkce násady kapra, kterou – pokud by se situace nadále zhoršovala – nebude možno vůbec zajistit. Obecně to však platí na všechny sektory rybníkářství.

Jiná situace je u moderních pstruhových hospodářství, která zabírají relativně malé plochy a v případě nutnosti je možno je za nemalých nákladů překrýt a tak před kormorány uchránit.

V evropských zemích s rozvinutým rybníkářstvím je situace v podstatě stejná. I zde je produkce kapra konfrontována s přibývajícím značnými ztrátami. V Nizozemsku muselo být rybníkářství Lelystadt (165 ha rybníků) zcela uzavřeno a to jako důsledek neuvěřitelného predáčnického tlaku až třech tisíc kormoránů denně.

Vývoj populace hnízdících kormoránů v Evropě

Poddruh atlantického pobřeží (Ph.c.c.)	1980	1995	2001/2002
Norsko	cca 42 000	48 000	50 000
Velká Británie	cca 12 000	16 000	18 200
Irsko	cca 6 000	9 400	9 100
Španělsko			100
Celkem	cca 60 000	73 400	77 400

Pevninský poddruh Ph.c.sinensis - „západní populace“	1970	1980	1995	2001/2002
Nizozemsko	4 100	9 000	32 000	39 000
Polsko	1 900	2 780	22 000	25 000
Dánsko	1 800	4 080	76 600	82 000
Německo	1 700	1 760	29 600	33 600
Švédsko	200	1 540	30 800	52 000
Estonsko			2 800	20 000
Francie			6 000	6 700
Litva			1 800	6 000
Finsko				2 400
Belgie			600	2 000
Itálie	200	300	990	1 760
Lotyšsko			410	1 000
Slovensko				500
Česká republika			980	380
Rakousko				66
Švýcarsko				14
Celkem	9 900	19 460	204 580	72 420

Pevninský poddruh Ph.c.sinensis - „východní populace“	1995	2001/2002
Ukrajina	48 000	150 000
Rusko (evropská část)		120 000
Rumunsko	30 000	40 000
Řecko	6 000	8 600
Bulharsko	2 500	5 600
Maďarsko	4 600	6 000
Chorvatsko		6 000
Srbsko a Černá Hora		4 800
Bělorusko	1 700	3 000
Makedonie		1 200
Moldavie		1 000
Celkem	92 800	346 200
CELKEM hnízdících kormoránů v Evropě		696 020

Pramen: Rybářské sdružení české republiky

Překlad z časopisu Fischer und Teichwirt, 2007, č. 7 (str. 244 – 247 a 249 – 253, kráceno)

PŘÍLOHA

Vzhledem k tíživé situaci v oblasti škod, působených rybožravými predátory, a za účelem jejich snížení jsou v příloze uvedeny jednotlivé postupy, jak žádat orgány státní správy o povolení k lovu těchto predátorů.

a) Žádosti o výjimky k povolení odstřelu kormorána velkého a volavky popelavé

Kormorán velký

Požádat příslušný krajský úřad, jako orgán ochrany přírody, o vydání správního rozhodnutí, kterým bude udělena výjimka ze zákazu zvláště chráněného ohroženého druhu živočicha podle § 56 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

Pro odůvodnění žádosti je možno využít například důvodu uvedeného v ustanovení § 56 odst. 3 písm. d) zákona o ochraně přírody a krajiny, tj. zájem na předcházení závažným škodám v rybářském hospodářství.

Jako podklady pro žádost je nutno zpracovat vlastní názor „na vyhodnocení stavu místní populace“ – § 5b odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny.

Podkladem pro žádost by měly být samozřejmě ekonomické rozborů (škody, omezení chovu určitých druhů ryb, apod.), dosavadní přijatá opatření k zábraně škod, poukázání na využívání náhradních přírodních lokalit kormoránem.

Žádost je nutno také zdůvodnit tím, že neexistuje jiné uspokojivé řešení vzniklé situace. (Pro argumentaci je možno využít rozborů Ministerstva životního prostředí ČR uvedených v „Záznamu z jednání ve věci škod způsobených kormoránem velkým a povolování výjimek dle zákona č. 114/1992 Sb., k jeho rušení a usmrcování (plašení a odstřelu)“, které proběhlo dne 10. 3. 2005). Dále je nutno v žádosti uvést, že veřejný zájem na regulaci početních stavů kormoránů velkých výrazně převažuje nad zájmem ochrany přírody (§ 56 odst. 1). Toto odůvodnění je také nutno podložit konkrétními argumenty.

Po vydání výjimky z ochranných podmínek zvláště chráněného druhu živočicha požádat orgán státní správy myslivosti o udělení povolení k lovu směřující ke snížení stavů kormorána velkého podle § 39 zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti. Příslušným orgánem státní správy myslivosti je obecní úřad obce s rozšířenou působností (§ 60 zákona o myslivosti). Přílohou žádosti bude kopie rozhodnutí orgánů ochrany přírody o udělení výjimky z ochranných podmínek zvláště chráněného druhu živočicha.

Volavka popelavá

Požádat příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností, jakožto orgán ochrany přírody, o vydání správního rozhodnutí, kterým bude stanoven odchylný postup od zákazů stanovených pro ochranu volně žijících ptáků (§ 5b odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů).

Pro odůvodnění žádosti je možno využít například důvodu uvedeného v ustanovení § 5b odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny, tj. zájem na prevenci závažných škod v rybářství.

Jako podklady pro žádost je nutno zpracovat vlastní názor „na vyhodnocení stavu místní populace“ – § 5b odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny.

Podklady pro žádost by měly být samozřejmě ekonomické rozborů (škody, omezení chovu určitých druhů ryb, veterinární problematika, apod.), dosavadní přijatá opatření k zábraně škod, poukázání na využívání náhradních přírodních lokalit volavkami.

Žádost je nutno také zdůvodnit tím, že neexistuje jiné uspokojivé řešení vzniklé situace (§ 5b odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny).

Po vydání výjimky z ochranných podmínek zvláště chráněného druhu živočicha požádat orgán státní správy myslivosti o udělení povolení k lovu směřující ke snížení stavů volavky popelavé podle § 39 zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti. Příslušným orgánem státní správy myslivosti je obecní úřad obce s rozšířenou působností (§ 60 zákona o myslivosti). Přílohou žádosti bude kopie rozhodnutí orgánů ochrany přírody o udělení výjimky, kterou bude stanoven odchylný postup od zákazů stanovených pro ochranu volně žijících ptáků.

b) Žádosti o výjimky k povolení odstřelu racka chchtavého

Racek chechtavý je druhem zvěře, který je zařazen podle zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, § 2 písm. c) mezi druhy zvěře, které nelze běžně lovit. Snížování početních stavů těchto druhů zvěře lze řešit prostřednictvím mimořádných povolení k lovu podle § 39 zákona o myslivosti. Rozhodnutí o povolení k lovu vydává ve správním řízení orgán státní správy myslivosti, kterým je příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností.

Z pohledu ochrany přírody není racek chechtavý druhem zvěře, který je podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, současně považován za zvláště chráněný druh živočicha.

Pro získání povolení k lovu je nutno postupovat obdobně tak, jak je uvedeno v případě žádosti o povolení k lovu volavky popelavé.

c) Možnosti lovu norka amerického

Norek americký je považován podle § 14 odst. 1 písm. f) zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů, za druh zavlečeného živočicha, který je v naší přírodě nežádoucí. Do výčtu zvěře ale však není norek americký zařazen. Oprávnění usmrcovat tohoto živočicha má pouze myslivecká stráž.

Další omezující podmínky pro lov tohoto živočicha, jako je doba hájení a doba lovu, způsoby a podmínky lovu, nejsou stanoveny. Novelou zákona o myslivosti č. 59/2003 Sb. pod bodem 23 bylo zrušeno oprávnění k lovu norka amerického pro další osobu, kterou byl myslivecký hospodář. Možnosti udělení výjimek pro další osoby zákon o myslivosti neobsahuje.

Pramen: Rybářské sdružení České republiky

SEZNAM ELEKTRONICKÝCH ADRES

Evropská komise	http://europa.eu.int/index-en.htm
Evropský parlament	http://www.europarl.eu.int/
Rada EU	http://ue.eu.int/
Ministerstvo zemědělství	http://www.mze.cz/
Ministerstvo vnitra	http://www.mvcr.cz/
Ministerstvo financí	http://www.mfcr.cz/
Ministerstvo životního prostředí	http://www.env.cz
Český statistický úřad	http://www.czso.cz/
Rybářské sdružení České republiky	http://rybsdr.fish-net.cz/ http://www.cz-ryby.cz
Český rybářský svaz	http://www.rybsvaz.cz/